

22
LIPCA

KROPLA KRWI

Wydobądź tę kropelkę krwi,
jeśli chcesz pisać wiersze,
i kropla krwi niech w gardle tkwi,
nim słowa staną pierwsze.

A jeśli staną, to jak mur,
mur dookoła Polski...
Polska? — to miasta, rzeki, bór,
tramwaj z ulicy Wolskiej.

Polska — to robić, Polska — to żyć,
pracując w trudzie i znoju.
Polska potrafi dobrze się bić,
lecz Polska pragnie pokoju.

Władysław BRONIEWSKI

ŽIVOT

KULTURNĚ SOCIÁLNÍ ČASOPIS

LIPIEC – JUL – ČERVENEC Nr 7 1970 – CENA 1 ZŁ

Náručie zrelých klasov

Júl vonia lánmi bujného zrelého obilia, je mesiacom začínajúcim žatvy, zberu plodov ľudskej námahy.

Pred dvadsiatimi šestimi rokmi bol tiež júl — mesiac Manifestu PVNO, zrodu Ľudového Poľska. V júli sme začali zberať ovocia krvavej námahy sovietskych a poľských vojakov, ktorí po oslobodení Chełma a Lublina, prvých kúskov poľskej zeme, šli ďalej, stále ďalej. Úplne vyčerpaní vojnou a okupáciou, na výzvu Poľskej robotníckej strany a pod jej vedením, v mene ľudu a pre Ľud sme začali budovať spoločensky spravodlivé zriadenie, socialistické zriadenie. Všetko, čo teší naša srdcia a oči, na čo sme dnes hrdí má svoj pôvod v tamom júli.

V dňoch, keď po prechode frontu nestáčili ešte vyhasnúť horiace mestá a dediny a aj neskôr, keď sme sa museli boroti s nedostatkom najelementárnejších potrieb, chýbalo všetko: elektrický prúd, suroviny cestná a železničná doprava, stroje a zariadenia, priemyselné objekty, ktoré by sa boli vyhli vojnovým zničeniam. Mestá ležali v troskách, zahrádzali cestu, predstavovali obraz vyčerpavosti a biedy. Staré piastovské dedičstvo — zapadné a severné územia boli zničené, dezorganizované, mali nedostatok ľudu.

Zdalo sa, že práca, ktorú sme začinali je nad ľudskej sily. Ale ukázalo sa, že aj na troskach možno budovať nový život, že vitálne sily poľského robotníka a roľníka, ceľej spoločnosti sú nevyčerpateľné.

Dnes, v júli roku 1970 celá naša krajina prežíva rozkvet, aký nepoznali dejiny. Napriek predpovediam a úsiliu rôznych stredisk nepratielstvých Poľska, ktoré sa snažili zasiahnuť psychicky do časnosti a nestability, aby ohromil našu vôľu a prácu pri rekonštrukcii a obhospodárení krajiny, aby oneskoril proces spoločenských premien, napriek neobyčajne fažkým úlohám, ktoré stali pred národom, vykonali sme obrovské dielo hospodárskej a spoločenskej rekonštrukcie a prestavby, ktoré nemá páru v dejinách. Z roľníckej krajiny zmenili sme Poľsko na priemyselnorolnícku a začali sme realizáciu industrializácie vyššieho stupňa. Predovšetkým žiarili priemyselná moc, dynamika miest, veda, stále modernejšie poľnohospodárstvo a premeny poľského vidieka, veľké kultúrne výsledky a sociálne vymoženosti. Iba v Ľudskej pamäti ostali tragické obrazy spredu júla 1944, obrazy hrdinských činov najlepších synov poľského národa, ktorí bojovali za národné a sociálne roľníkov, na ktoré sme tak hrdí. Tie zmeny v uplynulom období oslobodenie, za nezávislosť vlasti i radosť neskorších dob zdôraznili vo svojom prejave na tohoročnej prvomájovej manifestácii vo Varšave prvý tajomník UV PZRS Władysław Gomulka: „Ked hľadíme z perspektív tvrtstvora na historickú cestu, ktorú sme prešli môžeme povedať, že ozbrojené a politické vízum nášho národa v osloboednom boji sme potom upewnili našou správnu politiku a tvorivou prácou.“

Viedol nás vrely vlastenecký cit, úporosť a obetavosť. V práci nad vybudovaním silného, slobodného a nezávislého Poľska videl poľský národ historicú príležitosť svojho rozvoja. V politike Poľskej robotníckej strany a vznikajúcomu roku 1948 zo spojenia robotníckeho hnutia Poľskej zjednotenej robotníckej strany, v konkrétnom programe ktorý realizovala, poľský Ľud videl súlad so svojimi snahami, so svojimi plánnymi. Videl správnosť historických politických koncepcii zaručenia bezpečnosti Poľska a ne-narušiteľnosti jeho hraníc v bratskom spojenectve so Sovietskym zväzom. Spojení zväzkami proletárskeho internacionalizmu so všetkými socialistickými krajinami, členstvom vo Varšavskej zmluve a Rade vzájomnej hospodárskej pomoci v spoločnom programu pôsobnosti pracujeme nad výstavbou a rozvíjaním prialstva a spolupráce so všetkými národnimi, vystupujeme proti všetkým zámerom agresívnych sil imperializmu, poskytujeme svoju podporu a pomoc bojujúcomu Vietnamu, arabským krajinám, národnoslobodeneckým hnutiam. Lebo vo svojej politike sá Ľudové Poľsko riadi leninskou ideou mierovej koexistencie a výplyvajúcom z podstaty socialismu úsilia o zachovanie miera.

Po prvýkrát v dejinách poľsko-nemeckých stykov na západ od Poľska sa nachádza mierový nemecký štát — socialistická republika nemeckého národa s ktorou presne pred 20 rokmi, 6. júla 1950 sme v Zgorzelci podpisali zmluvu „o vytýčení ustálených a existujúcich poľsko-nemeckých štátnych hraníc“, zmluvu, ktorá je prikladom politického realizmu a správneho konania pre všetky súčasné a budúce nemecké vlády. Nenarušiteľnosť našich hraníc na Odro a Lužickej Nise zaručuje nielen prinávratená poľskosť týchto zemí a zväčšenie našich obranných schopností, ale aj obranná moc celého socialistického tábora.

Obdobie žatvy je časom vypätej práce. Uvedomujeme si, že tá práca je tým väčšia, čím vyššia je úroda a vieme, že sme povinní sa podujat tejto námahy, plne a moderniejsie využívať potenciál, ktorý máme k dispozícii, určiť sa ekonomickej a organizačnej pokrok, optimálne využívať výrobky vedecko-technickej revolúcie vo výrobných procesoch v celom národnom hospodárstve. Lebo je vecou nás všetkých, aby úroda bola každý rok bohatšia a stále priejnejsie uspokojovala požiadavky celej spoločnosti a každého z nás.

Práve preto strana a Ľudová vláda postavili pred celým našim hospodárstvom nové úlohy prechod z extenzívneho hospodárenia na intenzívne, takéto prehodnotenie, ktoré ešte módrejšie a lepšie dovolí rozvíjať našu krajinu, nás vlastný život. Je to vyššia fáza úloh mobilizujúcich mestá a vidieku k ďalšej vlasteneckej a spoločenskej angažovanosti, aby budúce júly boli bohatšie na úrodu zbieranu v tvorivej a mierovej práci.

W dwudziestą rocznicę podpisania układu między Polską a NRD o wytyczniu polsko-niemieckiej granicy państowej na Odrze i Nysie odbyły się w Zgorzelcu uroczystości z udziałem przedstawicieli kierownictwa partyjno-rządowego PRL, z Prezesem Rady Ministrów — Józefem Cyrankiewiczem na czele i delegacji partyjno-rządowej NRD, pod przewodnictwem członka Biura Politycznego KC SED, przewodniczącego Rady Ministrów NRD — Willi Stopha.

Kulminacyjnym punktem obchodów był wielki wiec przyjaźni z udziałem przedstawicieli ludności NRD, na którym przemówienia wygłosili J. Cyrankiewicz i W. Stoph.

Na archiwalnym zdjęciu z lipca 1950: Premierzy PRL i NRD po podpisaniu układu Zgorzeleckiego.

Uchwały Sejmu

Na ostatnim posiedzeniu wiosennej sesji Sejm uchwalił pięć ustaw: o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych; o zmianie ustawy o dyscyplinie wojskowej oraz o odpowiedzialności żołnierzy za przewinięcia dyscyplinarne i za naruszenie honoru i godności żołnierzy; o zmianie dekretu o świadczeniach w celu zwalczania kleśników żywiołowych; o zmianie ustawy o ławnikach ludowych w sądach powiatowych; o państowej Inspekcji Skupu i Przetwórstwa Artykułów Rolnych.

Dokonano także zmian w składzie Rady Ministrów. Sejm powołał Mieczysława Jagielskiego i Stanisława Kociółka na stanowisko wiceprezesa Rady Ministrów. Nastąpiły także zmiany na kierowniczych stanowiskach niektórych resortów. Minister Rolnictwa został Józef Okuniewski, Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego — Jerzy Popko, Przemysłu Chemicznego — Edward Zawada, Gospodarki Kulturalnej — Zdzisław Drozda, zaś Przewodniczącym Komitetu Drobnej Wytwórczości — Jerzy Kusiak.

Rozmowy

Polska i NRF przystąpiła w lipcu w Warszawie do omawiania i wypracowania poszczególnych sformułowań dotyczących porozumienia o podstawach normalizacji wzajemnych stosunków — głosi komunikat po zakończeniu wstępnej fazy rozmów obu krajów. Ostatnia runda tych rozmów odbyła się w Bonn, w czasie której wice minister spraw zagranicznych PRL J. Winiewicz złożył grzecznoszy wiadomość kancelarzowi Brandtowi. Wymiana poglądów towarzyszyła z jednej strony na nacjonalistyczna nagonka prawicy zachodnio-niemieckiej zarzucającej Brandtowi „wyprzedział Niemiec“, z drugiej — niektóre organa prasowe NRF zdawały się zbliżać i ujmować problemy leżące między Warszawą a Bonn we właściwym świetle.

W Warszawie

W czasie pobytu ministra gospodarki NRF Karla Schillera (który odwiedził Targi Poznańskie i Warszawę) parafowana została umowa gospodarcza, regulująca sprawy obrotu towarowego, oraz współpracy ekonomicznej i naukowo-technicznej pomiędzy Polską a NRF w latach 1970–74. Umowa ta, po jej formalnym podpisaniu, zastąpi dotychczasowe protokoły, które dotąd regulowały nasze stosunki gospodarcze z NRF. Taka wieloletnia umowa jest świadectwem postępu w stosunkach handlowych Polski z NRF i na określenie szerokie ramy dla rozwoju tych stosunków.

O Polonii i dla Polonii

Klub Zagadnień Polonijnych Stowarzyszenia Dziennikarzy Polskich ogłosił wyniki konkursu zorganizowanego przez współdziale MSZ, Towarzystwa Polonia, ZSL, ZBoWiD, Rady Ochrony Pamięci w Męczennictwie oraz CRZZ na najlepsze materiały publicystyczne o tematyce polonijnej i komunitnej, publikowane w 1969 roku w prasie, radiu i telewizji.

W pierwszych dniach lipca przyjechała z Francji, Belgii, Szwajcarii, krajów Skandynawskich, Czechosłowacji i Węgier grupa dzieci „Polonii“ na wakacje w Polsce. Przybędzie także 40-osobowa grupa dzieci z USA, Meksyku i Kanady. Nieco później, po pod koniec lipca przyjadą dzieci z NRF i 100-osobowa grupa młodzieży polonijnej z Wielkiej Brytanii. Łącznie w ciągu tego lata odpoczywać będzie w Polsce około 1000 dzieci z różnych ośrodków polonijnych za granicą.

Wakacje

Na dwa miesiące wakacji pozostało, sie ze szkołą ponad 7,5 milionów dzieci i młodzieży. W szkołach podstawowych pożegnano 655 tys. absolwentów, którzy przystąpili do egzaminów wstępnych do szkół średnich i zawodowych. W klasach pierwszych tych szkół cześćka na nich 637 tys. miejsc. Największym powodzeniem w tym roku cieszą się oprócz tradycyjnie już — liceów ogólnokształcących, technika: elektroniczne, mechaniczno-elektryczne, samochodowe i chemiczne. Skończyły się także rok szkolny dla 18,5 tys. uczących się w przyzakładowych zasadniczych szkołach zawodowych

dla młodzieży pracującej. 5 tysięcy absolwentów tych szkół otrzymały dyplomy wykwalifikowanych robotników.

W tym samym czasie nauczyciele mają pracowite dni. Więlu z nich przystąpiło do wakacyjnych kursów doskonalenia zawodowego. Programy kursów, opracowane przez zespół specjalistów z Centralnego Ośrodka Metodycznego, szeroko uwzględniają problemy teorii i praktyki pedagogicznej, psychologii i socjologii. Wprowadzenie do programów zagadnień z tego zakresu jest istotnym nowym w dotychczasowym systemie podnoszenia kwalifikacji nauczycieli.

W lipcu wyjechała również na seminarium wakacyjne na Słowację grupa nauczycieli ze szkół podstawowych na Spiszu i Orawie w pow. nowotarskim, w których nauczany jest język słowacki.

25 lat ONZ

12 państw jest członkami Organizacji Narodów Zjednoczonych. Przed 25 laty, 50 — wśród nich Polska — było założycielami tej organizacji, której głównym celem jest zagwarantowanie trwałego pokoju wszystkim krajom. Niestety, ONZ — choć nie stanowi to wadliwości zasad wyłożonych w Karcie NZ — za sprawą niektórych mocarstw zachodnich, które chciały utworzyć z tej organizacji instrument swej imperialistycznej polityki, nie jest w stanie powstrzymać agresji USA w Indochinach i zmusić Izraela do wypełnienia jej postanowień. Woli mieć nadzieję, że w drugim čwierciwiecie ONZ przejmie trudności i lepiej będzie służyć sprawie pokoju i postępu.

Plénum ÚV KSČS

Posledné plénum Ustredného výboru KSČS malo, ako to zdôraznil prvý tajomník ÚV KSČS dr. Gustáv Husák, v ktorom zdôraznil povinnost upreňovať vzájomné vzťahov medzi českým a slovenským nárom a konštatoval, že federalizácia zabezpečuje plnú rovnoprávnosť, plné národné uplatnenie oboch národom, rozvoj národnej kultúry a ekonomiky. Druhou otázkou, ktorú treba zdôrazniť — hovoril prvý tajomník ÚV KSČS — po nedávnych skúsenostach, je upreňovanie čs. socialistického štátu a predovšetkým so Sovietskym zväzom, prejavom jednoty Čechov a Slovákov v spoločnej republike. Stali sa manifestačiou za mier a bezpečnosť v Európe i na celom svete.

Manifestačné zhromaždenie, ktoré otvoril minister kultúry SSR Miroslav Válek sa konalo za prítomnosti stranickej a vládnej delegácie CSSR i zahraničných hostí, v tom aj z Polska.

Hlavný prejav prednesol prvý tajomník ÚV KSČS dr. Gustáv Husák, v ktorom zdôraznil povinnost upreňovať vzájomné vzťahov medzi českým a slovenským nárom a konštatoval, že federalizácia zabezpečuje plnú rovnoprávnosť, plné národné uplatnenie oboch národom, rozvoj národnej kultúry a ekonomiky. Druhou otázkou, ktorú treba zdôrazniť — hovoril prvý tajomník ÚV KSČS — po nedávnych skúsenostach, je upreňovanie čs. socialistického štátu a predovšetkým so Sovietskym zväzom, prejavom jednoty Čechov a Slovákov v spoločnej republike. Stali sa manifestačiou za mier a bezpečnosť v Európe i na celom svete.

Na pléne boli schválené organizačné a kádrové zmeny. Do ÚV boli kooptovani siedmi novi členovia a M. Hrušovič bol zvolený do funkcie tajomníka ÚV KSČS a za predsedu národného hospodárskej komisie ÚV KSČS. Plénum potvrdilo vylúčenie zo strany Alexandra Dubčeka, ktorého už skôr prezident L. Svoboda odvolał z funkcie velvyslanca CSSR v Turecku. (Dňa 8. t.m. na zasadnutí obidvoch snemovní Federálneho zhromaždenia CSSR bol A. Dubček zavolený mandátu poslance Snemovne ľudu Federálneho zhromaždenia). Na funkciu vo výbore rezignoval este pred plénom ÚV bývalý ministersky predsed O. Černík, ktorý posledne riadil Výbor pre technický rozvoj a investície.

Lidice

Na 28. výročie barbarského zničenia Lidic nemeckými fašistami, Československý výbor pre európsku bezpečnosť uväznel vyhlásenie v ktorom o.i. píše: „Doteraz sa nepodarilo plne odstrániť pozostatky druhej svetovej vojny. V Západnom Nemecku sa čoraz aktívnejšie prejavujú revanchistické, neonacistické a militaristickej sily, ktoré predovšetkým nesú vinu na vojnovom utrpení európskych národom“.

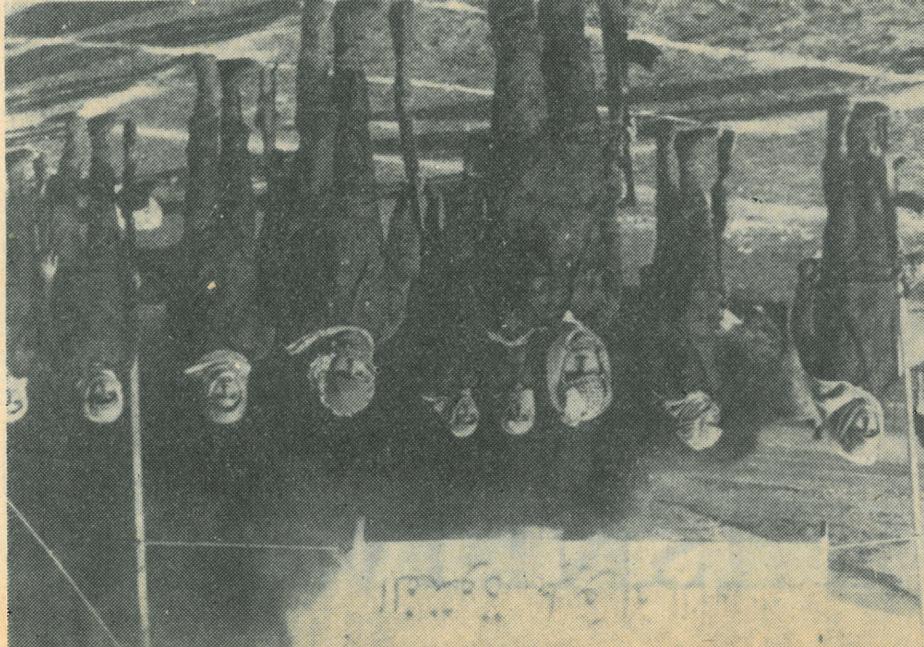
„Preto prikladáme veľký význam mierovej iniciatíve členských štátov Varšavskej zmluvy, vyjadrenej v budeapestianskej výzve, na zvolanie celo-európskej porady o bezpečnosti a spolupráci na našom kontinente. Ten-to návrh — čítame vo výzve — je priam historickou príležitosťou pre vytvorenie spoločných podmienok zabezpečenia mieru, bezpečnosti a všeestrannej spolupráce všetkých krajín, bez rozdielu ich spoločenského zriadenia. Európske národy, ktoré tak významne prispeli a prispievajú k pokroku ľudska môžu a musia urobit na svojom kontinente taký stav, ktorý by umožňoval každému žiť v mieri a plne užívať hmotné a duchové hodnoty.“

Bezpečnosť Československa je trvalo zabezpečená jeho spojenectvom so socialistickými krajinami a plne ju zaručuje aj priateľstvo a spolupráca so Sovietskym zväzom, — hovorí sa v závere vyhlásenia a zároveň sa konštatuje, že povinnostou Československa je aktívne sa zúčastňovať na upreňovaní mierových perspektív všetkých európskych národom. Výbor sa zároveň obracia na európsku výrobu, aby sa zapojila do uspachtileho úsilia, ktorého cieľom je zabezpečiť život v mieri súčasným a všetkým budúcim generáciám v Európe rovako ako na celom svete.

anexa a expansiunea smerejde k zafijsteini
bezpedenosti obyvatel. Bezpedenost v
"Newsweek" z 20. IV. tr. Nehede na
utilitarni, daleke nizkosti pravosti na-
zor, jeffish spolecna konkurenze je sprava-
nas: eseta k miru vede pesu unzni pa-
lesniskych drav a skonceni s okupaci
a anexi. Nejvetsim z desverzich
upspeschu hrdinskych bo-
jovniku je to, ze takove hlasu se zase
naji v Izraeli ozvata.

S temi, ktere vyzhaluji teze o "na-
rodni nadrazenosti", ktere trikaj o
Arabech: "oni jsou jach zvitra nebo
"to jsou kocovinci, ktery jsem je jedno,
kde bydlí", ktere jak Golda Meirova
si nepribouseteji ani pomysleli o na-
vezani dialogu s palestinskym narodem
(je už dosi arabskeho statu)", ktere
ciny komandosi nazývali "terorem",
"jouhou po vrázdě" atd. — neprijde
zadny kompromis.

Oklupant nepremuze odpojove hnutu
nehim istici hdi, ani ratlounym mu-
hove", generálave, rabini a mezirad-
cenim, terrorem a napalmem. "Jestřa-
Na izraelske střane takova hesta
propagovali pouze komuniste. Výz-
namy je však has sesi izraelskych
intelektualu, universitních profesori
Dona Peřinika, Shimonu Shamira,
Michala Bruno, Amose Tverského
Meronu Benvenisti a Zorana Ben-
Poratka, kteři uverejnili svou výslove

A black and white photograph showing a person in camouflage gear lying on the ground, aiming a rifle. The person is wearing a cap and a patterned scarf. In the background, a small dog is visible. The scene appears to be outdoors in a natural setting.

Red son but nicely...

Buduť to slova nilelen seba-
kritike, aby sa kritike. Ale
skoršie skoľovia imekrátko slov-
o tom, že je postdiplomne, pon-
a zaujme ročníku. Nasá eska
a slovenská narodenosná men-
a Štana Žiluľa v Počesku sa može
pochváliť množstvom uspechmi.
Medzi tie najznamenajšie
patrí domenie súkromného umelce-
ho-kultúrneho hnutia. V říme
zhotovila hnutia pracujú nilelen
me možnosť zaznamenať pre-
zidalo by sa
podľa nás
poslal svoju
národnú práci
strikke pre
národné úv-
nu sme
basich Vladi-
čevskimol.
že som si
dipломovaliach umelcov. Prí-
domením vystav Hessu,
Stechemovčí, Gombosá a Mich-
je to asi iba nazáda, že in-
dividualisti tvorcovia sú pre-
dovšteky malí a sochári
ime odbovy ako literatúra,
pozícia literáurom a nemá-
me možnosť zaznamenať pre-
zidalo by sa
podľa nás
poslal svoju
národnú práci
strikke pre
národné úv-
nu sme
basich Vladi-
čevskimol.
že som si
dipломovaliach umelcov. Prí-
domením vystav Hessu,
Stechemovčí, Gombosá a Mich-
je to asi iba nazáda, že in-
dividualisti tvorcovia sú pre-
dovšteky malí a sochári
ime odbovy ako literatúra,
pozícia literáurom a nemá-

KDY^Z JSEM BYL HLOUPOUCKY
TAK SE MI ZDÁLO
ZE BY SE MI DOBRE RYMOVÁLO
ALE MI, REK, ZLOSTNÉ MARIANEK
ZE MA, RAD LOVY A DOBRÝ SPÁNEK
ZE NEMA, RADLOVÉ VUDEC RAD
PROTOŽE Z RYMU CÍTI CHLAD
TATO PAK VRANA
JE CO SE ZALOŽI
LA LODE m.

KDYŽ JSEM BYL HLOUPOUČKÝ
TAK SE MI ZDÁLO
ZE BY SE MI DOBRE RYMOVÁLO
ALE MI ŘEK, ZLOSTNÉ MARÍANĚK
ZE MA, RAD LOVY A DOBRY SPÁNEK
ZE NEMA, BÁSNE VŮBEC RAD
TATO PAK VRANA
PROTOŽE Z RYMU ČÍTI CHLADEM.
LA LODE m.
JE CO SE ZDALOJI

V TEHDEJSÍCH BÁSNICH BYLO MÍCH
VÝECHNO PRO SMÍCH A JEJ PRO SMÍCH
MUSELO SE MI VŠE KRAJSNĚ RYMOVATI
JAK TREBAS: POMSTE MI K CERTU VÝJICHNI SVATI

KDYŽ JSEM BYL HLOUPOUČKÝ
TAK SE MI ZDÁLO
ZE BY SE MI DOBRE RYMOVÁLO
ALE MI ŘEK, ZLOSTNÉ MARÍANĚK
ZE MA, RAD LOVY A DOBRY SPÁNEK
ZE NEMA, BÁSNE VŮBEC RAD
TATO PAK VRANA
PROTOŽE Z RYMU ČÍTI CHLADEM.
LA LODE m.
JE CO SE ZDALOJI

FE- DA- INI

Vedou těžký, krvavý boj, vyžadující oběti. Podrobují se únavnému, vyčerpávajícímu výcviku. Jako vojáci, vědomi si plně vytýčeného cíle, jsou kvalitativně novým zjevem v soudobé arabské armádě. Jsou obdivováni a zbožňováni masami Arabů, jsou ideálem stále většího počtu arabské mládeže, opěvují je básníci a lidoví pěvci — tyto lidi v ochranných pelerínách, bezjemenné, kryjící se za pseudonymem; bojovníky na okupovaných územích, mladé sedláky, dělníky, studenty, kupce, advokáty a úředníky — palestinské komandosy, partyzáni — „ty, kteří se obětují“ — fedainy.

Boj Palestinců za svá práva a osvobození země, přivlastněné si Izraelem, se rozvinul v podivuhodném rozsahu za poslední tři léta, která uplynula od izraelské agresy v červnu roku 1967.

Palestinské hnutí zaznamenalo již řadu vojenských a politických úspěchů. Fedaini dnes poutají značné sily agresora a donucují ho, aby chránil i nevýznamné objekty. Dokázali prolhanost izraelského tvrzení, že politika

Ve výcvikových základnách palestinských komandosů probíhá intenzívny výcvik pro boj s izraelským uchvatitelem.

Palestinskí komandosi, shomáždění před přehlídkou po ukončení výcviku.
CAF

anexe a expanze směruje k zajištění bezpečnosti obyvatel. Bezpečnost v Izraeli je věci stále více diskusní, každý den a každou noc totiž fedaini dokazují sionistickým agresorům, že cesta diktátu a násilí se stále méně vyplácí. Přibrzdí také tempo imigrace do Izraele, ačkoliv Dajan, Allon a další počítají s novým „masem pro děla“. Dávají arabským národům příklad nekompromisního boje s imperialismem a jeho agenturami.

Heslem, konsolidujícím palestinské hnutí, je: „Palestina svobodná, demokratická, laická, bez judaistické mystiky, rasismu a sionismu“. Praktickým uskutečnováním tohoto hesla je politické školení, v jehož rámci se partyzánským oddílům vysvětluje, jaký je rozdíl mezi pojmem Žid a sionista; je tomu tak proto, aby se, mimo současného nastavení, připravovala půda pro mírové soužití obou národů v budoucnosti.

Na izraelské straně taková hesla propagovali pouze komunisté. Významný je však hlas šesti izraelských intelektuálů, universitních profesorů Dona Patinkina, Shimona Shamira, Michalla Bruno, Amose Tverského Merona Benvenisti a Yoramem Ben-Porathem, kteří uverejnili svou výpověď

na stránkách amerického týdeníku „Newsweek“ z 20. IV. tr. Nehledě na utilitární, daleké vnitřní pravosti názory, jejich společná konkluze je správná: cesta k míru vede přes uznaní palestinských práv a skončení s okupací a anexí. Největším z dosavadních úspěchů hrdinských palestinských bojovníků je to, že takové hlasy se začínají v Izraeli ozývat.

S těmi, kteří vyhlašují teze o „národní nadřazenosti“, kteří říkají o Arabech: „oni jsou jak zvířata nebo to jsou kočovníci, kterým je jedno, kde bydlí“, kteří jak Golda Meirová si nepřipouštějí ani pomyšlení o navázání dialogu s palestinským národem („je už dost arabských států“), kteří činy komandosů nazývají „terorem“, „touhou po vraždě“ atd. — nepůjde žádný kompromis.

Okupant nepřemůže odbojové hnutí ani vysídlováním, bořením domů, vězněním tisíců lidí, ani rafinovaným mučením, terorem a napalmem. „Jestřábové“, generálové, rabini a mezinárodní bankéři odejdou a nastane spravedlivý mír. Za to v odvážném boji prolévají svou krev a dávají svůj život palestinskí fedaini. Boj za národní práva je bojem spravedlivým.

Jan Dziedzic

Ked som bol malý...

Budú to slová nielen seba-kritické, aby aj kritické. Ale skôr ako poviem niekoľko slov o tom, čo je podstatné, pouvažujeme trochu. Nasa česká a slovenská národnostná menšina žijúca v Poľsku sa môže pochváliť mnohými úspechmi. Medzi tie najvýznamnejšie patrí pomerne široké umelecko-kultúrne hnutie. V rámci tohto hnutia pracujú nielen

súbory, ale aj jednotliví ľudia — od amatérov vo svojej tvorbe až po uznávaných a diplomovaných umelcov. Priпomeniem tu výstavy Hess, Stechnovej, Gombosha a iných. Je to asi iba náhoda, že individuálni tvorcovia sú predoškým maliari a sochári. Iné odbory ako literatúra, poézia ležia úhorom a nemáme možnosť zaznamenať prvé

lastovičky, ktoré by sa pokúsili o literárnu tvorbu.

Pred niekoľkými rokmi nás krajan V. Hess mi ukázal niekoľko svojich básni. Ale ja som bol taký sústredený na jeho kovoplastickú tvorbu, že som si ich ani poriadne nevšimol. Čas plynul, až báseň Vladimíra Holana, ktorú sme uverejnili na našej stránke pre deti tak dojala nášho priateľa Vladu, že nám posal svoju verziu tejto témy, podľa nás veľmi vydarenú. Zdalo by sa, že je to malič-

kosť, no jednako nás pohľadalo, že sme začali uvažovať, či by sme nemali podniknúť kroky, aby sme objavili literárne a básnické talenty medzi našimi krajanmi.

Práve preto vyzývame Vás, krajania, aby ste nám posielali svoje literárne práce, romány, poviedky, novely, básne atď. Neslubujeme, že všetky uverejnime. Veď predsa viete, že na stránkach novín môžu sa objaviti iba práce v určitom slova zmysle zrelé. Ale slubujeme, že každému dámé odpoveď,

ved', v ktorej posúdime jeho prácu a dámé pokyny pre budúnosť, aby ste čo najlepšie mohli pokračovať vo svojej práci. Sľubujeme aj to, že najlepšie práce uverejníme.

Clovek nikdy nevie... Ked som bol malý, moja mama mi často vravila: „Z teba nič nebude!“

Dnes zmenila mienku ako ja o V. Hesovi, ktorého počítam za výborného následovníka V. Holana.

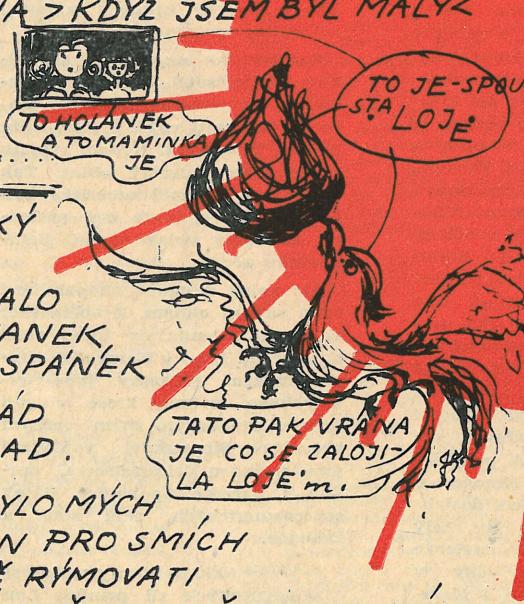
Marian Kaškiewicz

K BÁSNI VLADOUŠE HOLANA > KDYŽ JSEM BYL MALÝ
„ŽIVOT 1 - 1970“

VLADIMÍR HESS

KOŽ JSEM BYL HLOUPOUČKY
TAK SE MI ZDÁLO
ŽE BY SE MI DOBŘE RÝMOVALO
ALE MI, ŘEK' ZLOSTNĚ MARIANEK,
ŽE MA RÁD LOVY A DOBRÝ SPÁNEK
ŽE NEMA BÁSNĚ VŮBEC RÁD
PROTOŽE Z RÝMU CÍTI CHLAD.

V TEHDEJŠÍCH BÁSNÍCH BYLO MÝCH
VŠECHNO PRO SMÍCH A JEN PRO SMÍCH
MUSELO SE MI VŠE KRÁSNĚ RÝMOVATI
JAK TŘEBAS: POMÔSTE MI K ČERTU VŠICHNI SVATÍ

JAZYK MŮJ RODNÝ ŠPATNÝM SE ZDÁL
ZA MNĚ SE VLAD' HOLAN ČERVENAL . . .

HOLANŮV ČTU DNES S ÚCTOU RÝM
TROCHU JAK ZÁZRAK, TROCHU ŠPRÝM
① LÁMU SI HLAVU ČÍM JSEM, ČÍM(ČARARA)
(KDYBY MI TAK MAMINKA TOHO LOJE DALA
NAMAZAL BYCH SI ZOBÁČEK RÁD
NECÍTE MRÁZ A KRUTÝ HLAD)

② ZDALI JSEM SÝKOREČKOU PROMODRALOU,
VRABČÁKEM ČTVERÁKEM
NEBO VRÁNOU DRAVOU,
KTERA' SE HOUPA' FURT NA LOJI
ANIZ SE HOUPAJÍC KOHO BOJÍ'
HOUPITY, HOUPI, HOU!
DOUFÁM VŠAK, ŽE SE JEN HOUPAJÍC
NENACPU SI BŘÍSKO VÍC A VÍC —
(NEBOT BY MI S TOHO BYLO
"NA NIC") HA —

POLSKO - ČESKOSLOVENSKÁ KULTURNÍ VÝMĚNA

Vedle Sovětského svazu je dnes našim nejvýznamnějším partnerem v kulturní výměně Československo. První smlouva mezi našími státy — říká ředitel BKWZ Boguslaw Plaza — která byla podepsána v roce 1947, otevřela široké perspektivity této spolupráci. Byla zahájena živá výměna téměř ve všech oblastech: v literatuře, divadle, filmu, výtvarnictví, hudbě. Samozřejmě, obsáhnout celou tuto spolupráci je nesmírně těžké. Ale o jejím rozsahu nás výmluvně informují čísla.

LITERATURA. V poválečném období bylo v Československu přeloženo 726 polských knih. Pouze jednu třetinu tvoří literatura klasická, dvě třetiny literatura soudobá. Náklady našich knih v zemi našeho jižního souseda jsou velmi vysoké. Quo vadis? Sienkiewicz bylo vydáno v 140 000 exemplářích, Křížáci dosáhli 133 000, Faraon Pruse 100 000, Bronzová brána Brezy 82 000. V Polsku prozatím vyšlo přes 360 překladů z československé literatury.

DIVADLO. Podobný jazyk má nepochybně zásluhu o životu spolupráci našich divadel. Nelze se tedy divit, že až 25 našich divadelních kolektivů navštívilo po válce Československo. V naší zemi jsme v té době shledali 26 předních československých divadel. S dramaturgií našich sousedů se seznámujeme nejenom při pohostinských zájezdech divadelních souborů. Na polských scénách jsou často uváděny hry českých a slovenských autorů. Dokazuje to přes 120 premiér československých autorů po vojně. Přes 130 polských premiér uvedla divadla v ČSSR.

V roce 1949 byla v Ostravě nastudována Balladyna Slowackého. Po několika letech byla tato hra nastudována bratislavským divadlem. Ostravské divadlo nastudovalo hru Krakováci a horálky Boguslavského a Mazepu a Marii Stuart Slowackého. Pražská městská divadla uvedla Němce Kruczkowského, Ostrou službu Lutowského, komedii Jurandota a divadlo S. K. Neumannu Pohyblivý písek Choynowského. Se zájmem přijímají divaci kusy Fredra, Zapolské a také díla Szaniawského a dalších.

HUDBA. Bohatá tradiční spolupráce spojuje naše země v oblasti hudby. V rozhlasových a televizních programech téměř denně můžeme poslouchat dila českých a slovenských skladatelů. Totéž lze říci o programech koncertů filharmonií a repertoáru oper. Podobně je tomu u našich sousedů. Každoroční hudební festival Pražské jaro a Varsavský podzim se účastní hudební tělesa a sólisté obou našich zemí. Naše Národní filharmonie a Teatr Wielki z Varšavy vystupovaly v ČSSR a v Polsku velký úspěch sklízel Národní divadlo z Prahy.

Ve Slezsku probíhaly slavnosti a podniky spojené s Dekádou československé kultury. Vystupoval zde Lidový soubor orchestru Brněnského rozhlasu, byla uspořádána výstava soch Rudolfa Svobody, obrazu Jiřího Michalka z Francie a goblenů Skřivánka z Ostravy. V sálech zámku pomorských knížat byly vystaveny expozice medailérského umění a fotografiky. Vystavena expozice medailí je tematicky spojena s oslavovaným stým výročím založení Národního divadla v Praze. Téměř polovina pochází ze sbírek dr. Otto Herbera.

CAF

VÝTVARNICTVÍ. Také na tomto úseku je naše spolupráce plodná. Kromě oboustranné účasti v mezinárodních výstavách jsme v naší zemi shledali (v období 1945 — 1968) 218 československých výstav různého druhu. Souběžně v ČSSR bylo vystaveno 200 expozicí polského výtvarného umění. Při této příležitosti stojí za zmínku obsáhlá výstava polského malířství z XIX. a XX. století, která byla uspořádána v Praze a v Bratislavě. Po prvé jsme v cizině vystavili plátno Matejka „Grunwald“; Dále byla uspořádána výstava „Polské soudobé malířství“ a výstava díla Tadeusza Makowského. V ČSSR byla bohatě exponována výstava „Tisíc let polsko-československých kulturních styků“, která byla připravena Muzeem písemnictví v Praze při příležitosti našeho Tisíciletí. Zájem vyvolala také výstava „Velká Morava“ a řada dalších.

FILM. Pokud v literárních překladech vede Československo, na úseku výměny filmů jsme na prvním místě my. Na plátnech polských biografií bylo promítáno v letech 1945-68 celkem 268 československých filmů. Naši sousedé shledali v téže době 165 filmů polských.

Naši filmáři získali řadu vavřínů na festivalech v Karlových Varech. Výborné československé krátké filmy mnohokrát kralovaly v Krakově.

Nesmíme zapomenout — končí ředitel Plaza — že kromě výměny v rámci dohod probíhá a rozvíjí se široká výměna mezi uměleckými svazy.

Ve varšavském Arsenálu byla otevřena výstava Zlatá Praha. Zahájil ji předseda Městského národního výboru v Praze Ludvík Černý.

CAF

TYPICKÝ LONDÝNSKÝ BAZÁR.

ANGLICKO - FRANCÚZSKO 1970 (III)

MLADÍ A TROCHU STARŠÍ

Mladé pokolenie Veľkej Británie, to, ktoré už pracuje a ešte nemá rodinu, je dobrým „sústom“ pre obchodníkov — odborníkov na mládež. Vo zvláštnych obchodoch pre mládež sú celé hory tovarov a celé davy zákazníkov. Všetko je tu prispôsobené pre ňu, dokonca aj najmodernejsia hudba pre uši a najmodernejsie farby pre oči. Táto mládež nakoľko nemala možnosti študovať a musela začať pracovať je akoby na rázcestí. Má pred sebou dve cesty, alebo sa zapojiť medzi hippies na Piccadilly Circus, alebo išťa klasickou cestou usporiadanej života. Pre túto cestu je charakteristická vlastná rodina, stála práca, dásnik, tvrdiačik a pravidelné návštěvy svojho pubu (hostince), v ktorom sa pije so sebárovými kolegami najmä pivo a čaká neskoro do noci, aby návrat domov nerušila vlastná manželka. Pre ženy táto stabilita znamená predovšetkým manželstvo.

Tie budúce manželstva nijako ne-rozoznate v krikľavom dave mládeže, oblečenej moderne a farebne, ktorá obsadzuje vybrané záklutia ulíc a parkov, bez cieľa sa prenáša z miesta na miesto, vedľajšie zajtra bude taký istý deň, s tým istými priateľmi a bude tá istá zábava, ba aj tá istá práca, na ktorú hľadia mladými očami iba z toho hľadiska, ako získať vytúžené a stále chybujúce funty.

Je to veru čudný vek... Škola už túto mládež nekontroluje, zamestnávateľ zaujíma iba ich efektivita v práci, rodičia sa už o nich nemusia staráť a preto sú šťastní. K tomu všetkému tu teraz panuje móda na zhovievavosť, na „permissive society“, čiže na spoločnosť, ktorá dovoľuje všetko, čo nie je jasne zakázané. Ale každému sa aj bezstarostnosť končí; z jej radosť ich vytláčajú mladší a potom prirodzené právo ženie túto kolísavú mládež do manželstva.

Niekolkým mladistvom manželom a manželkám som položil otázku, prečo sa zobrať. Odpovede boli až prekvapujúco schematické: láska, tehotenstvo dievča, treba sa napokon rozhodnúť, treba zmeniť životný styl, vo dvojici to lepšie ide, všetci sa predsa ženia.

Ale za týmito odpoveďami sa skrýva nová situácia v ktorej pribúdajú aj povinnosti (tu v Anglicku doliehajú predovšetkým na mužov) a starosti. Ak mladomanželia nepatria medzi privilegované triedy, tieto starosti sú nesmierne veľké a stále rastú najmä v oblasti životnej úrovne. Nájomné je vysoké, ale platy nie, postup v práci veľmi pomalý. Preto sa pozorne sledujú stále rastúce ceny. Tovar sa v rukách desafkrát obrati, skôr ako sa ho kupí, hľadajú sa obchody, kde je to lacnejšie, ba dokonca sa kupujú lósy loterie a počítá sa s výhrou atd. Ked sa narodi dieťa, fažnosti a starosti sú prirodzené ešte väčšie.

V anglických novinách veľa čítame o krize manželstva. Ale tunajšia tlač sa diskrétně vyhýbá ekonomickým příčinám této krize, zato volnejšie si počítá v oblasti psychologických příčin. Z novin sa teda môžeme do-

zvedieť o rozvodoch, fažnostach spojených so získaním rozvodu a o tom, ako sa zbažiť rodinných fažností. To však nie je východisko zo situácie a zaznamenávame to iba z novinárskej povinnosti. Anglické zákony dovolujú rozvod iba v prípade dokázanej nevernosti. Ako teda vyzerá rozvod po anglicky?

Ak obaja manželia súhlasia s rozvodom, potom jeden z manželov (spravidla manžel) si prenajme patričnú slečnu a dá sa druhej stránke nachytať in flagrantu v nejakom hoteli. A to je dôkaz pre rozvod. Ak sa však stránky nedohodnú, potom manžel, ktorý sa chce rozvesiť dá sledovať svoju „polovičku“ súkromnými detektívmi, ktorých je tu veľa, aby takto získal potrebný dôkaz. Ale najčastejšie a bez veľkých nákladov sa to robí tak, že manžel miesto toho aby hľadal dvoch dôveryhodných svedkov na potvrdenie svojej nevernosti, jednoducho odchádza od manželky „v šíru diaľ“, najčastejšie k inej žene. S tou si zasa požije, má deti a nerobi si z toho fažkú hlavu, vedľ vždy možno odísť k ďalšej žene. V Anglicku tisícky párov žijú v takýchto „divokých manželstvách“, keď už pominieme to, že štatistiky zachytávajú veľké množstvo detí, ktoré vylávajú z takýchto neuspriadaných manželských vzťahov. Kriminálne kroniky zaznamenávajú aj mnohé prípady vražd spolumanžela, keďže sa nedal získať rozvod. Je na to veľa spôsobov, ba dokonca aj také, ktoré prekvapia tamoužiu, inac veľmi dobrú kriminálnu službu, a neskôr sa stávajú námetom pre romány. Celú túto situáciu uľahčuje fakt, že v Anglicku sa nemusíte policajne prihlásiť. Napríklad Mr. Schmidt sa stáhuje do inej štvrti alebo do iného mestečka a tam tvrdí, že sa volá Mr. Wood a všetko je O.K. Život a životopis sa začína odznova. A keďže v Anglicku je zazývaným zvykom neklásiť nikomu nižšej akcie, čo je všeobecne platným pravidlom, tito ludia sa môžu sfáhovali do nekoniec.

Je samozrejme, že oficiálna verejná mienka, celý rad organizácií sa snažia vplývať na normálny a morálny priebeh života ľudí. Niektorí mi to charakterizovali tak, že chec „naolejovat trochu škrípajúci stroj súkromného života“. No aj keď snáď úsilie na tomto poli je veľké, výsledky nie sú už také očividné.

Toto však neznamená, že to, čo som napísal, je tu pravidlom. Mal som možnosť zoznámiť sa s mnohými manželstvami, ktoré hoci sa boria s každodennými fažostami, žijú pekne a snažia sa prikladne vychovávať svoje deti, hoci nie sú si istí, či sa im to podari. Mladé pokolenie je totiž vzdorovité, čo sa prejavuje v tom, že chce byť iné. Apatia alebo vzbúra sú charakteristické pre toto pokolenie, ktoré sa pasívnym alebo aktívnym protestom chce izolovať pred všetkými a pred všetkým. Jedným slovom na otázku „Čo z teba vyrastie?“ zataľ niet odpovede.

Text a snímka: Marian Kaškiewicz

MILAN ALBICH

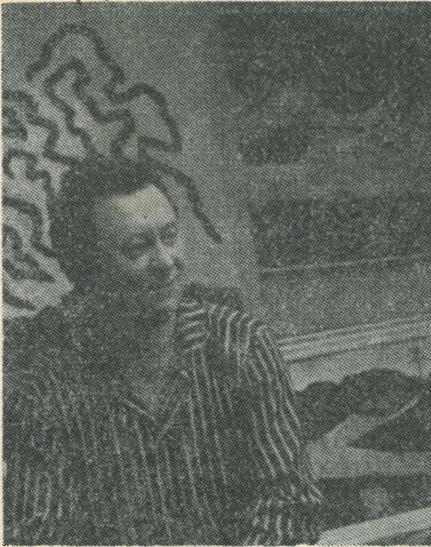

PRE ČÍTATEĽOV
ŽIVOTA

Dňa 18. júna t.r. v Československom kultúrnom stredisku vo Varšave otvoria výstavu obrazov českého maliara Milana Albicha. Výstava v Čsl. kultúrnom stredisku je prvou v Poľsku. Poľská verejnosť sa celkom iste s mimo-

riadnym záujmom zožnámi s tvorbou tohto vynikajúceho maliara.

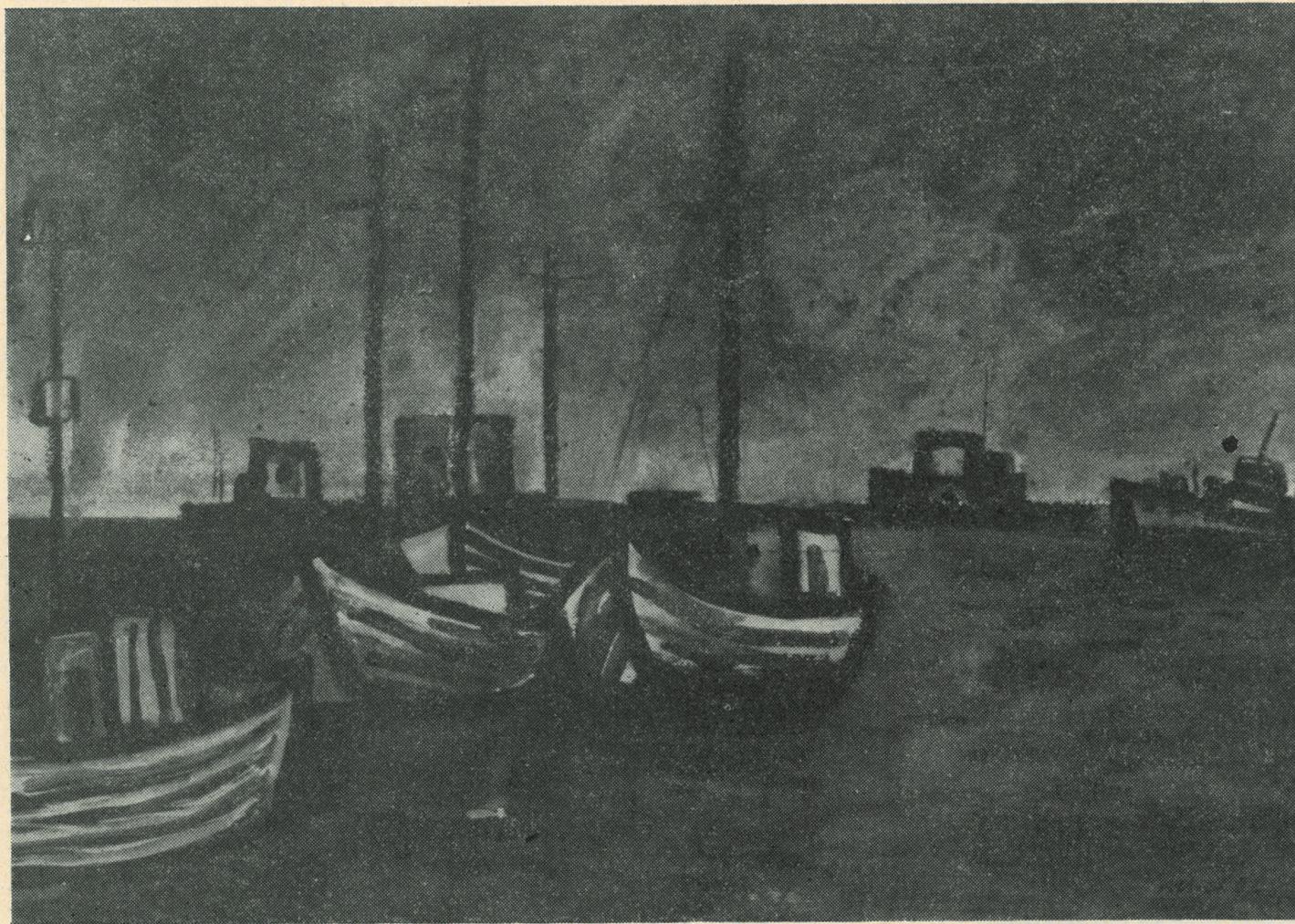
Milan Albich sa narodil na Slovensku roku 1925 v Krupine. Študoval v Prahe, je členom Zväzu československých výtvarných umelcov. Od roku 1958 vysta-

Milan Albich vo svojom ateliéri.

voval svoje obrazy v Československu a v cudzine. Životnou profesiou Albicha je grafika a ilustrácia. Za knižnú grafiku dostal niekoľko vyznamenaní.

Obrazy na výstave sú predovšetkým krajiny a morské motívy a sú prehliad-

Prístav v noci (Władysławowo)

kou tvorby Milana Albicha od prvého stretnutia s morom vo Władysławowej až po obrazy, ktoré pred dvomi rokmi dovezol z Kuby.

Túžbou Milana Albicha, ako každého obyvateľa vnútrozemskej krajiny je uvidieť more. Počas pobytu v Paríži sa presvedčil, prečo vynikajúci maliari, ako E. Delacroix, V. van Gogh, P. Gauguin hľadali námety pre svoju tvorbu pri južných moriach. Asi nebude prehnané tvrdenie, že M. Albich v istom zmysle šiel po stopách svojich slávnych predchodcov. M. Albich po prvýkrát uvidel more v Poľsku, vo Władysławowej. More ho očarilo, stalo sa jeho pasiu. Prvé kresby a obrazy z Baltského mora sú odrazom dojmov, aké si odnesol. Po návrate maľuje a kreslí more zo spomienok a potom za ním cestuje do Bulharska, Juhoslávie, Rumunska, Francúzska a Talianska. Tam na juhu Európy sa pripravuje na to, aby potom na Kube pri Karibskom mori našiel to všetko, čo roky hľadal a chcel vyjadríť vo svojich obrazoch.

Obrazy Milana Albicha sú skutočne krásne najmä pre tých, čo nemajú v obľube abstraktné tendencie v dnešnom maliarstve. Dokonalé vyjadrujú krásu, farby a ovzdušie krajiny i stále menlivého mora. Práve vo farebnej palete spočívajú ich kúzlo od zelenkavých obrazov severného Baltu po teplé tóny južných morí.

Vrelé odporúčame našim krajanom, ktorí v lete prídu do Varšavy, aby si túto výstavu pozreli, bude otvorená ceľý júl a august.

Na tlačovej konferencii, ktorá sa konala pred otvorením výstavy Milan Albich rozprával o svojej tvorbe, o dojoch ktoré si doniesol zo svojich cest a vplyve, ktorý mal na jeho tvorbu majstri ako: Picasso, Chagall, Braque, z českých maliarov Metka a iní.

Obrátili sme sa na Milana Albicha s prosbou o autogram pre nás časopis a máme pre Vás milé prekvapenie. Osovitne pre čitateľov Života Milan Albich nakreslil obrázok s venovaním, ktorý hore uverejňujeme. Okrem toho v krásnej slovenčine odovzdal nám pre všetkých krajanov pozdravy.

Touto cestou srdečne ďakujeme Milánovi Albichovi za milú pozornosť a dúfame, že táto výstava nebude posledná, ktorú si v Poľsku pozrieme.

E. Stojowska

ROMÁNY, KTORÉ PÍŠE ŽIVOT • ROMÁNY, KTORÉ PÍŠE ŽIVOT • ROMÁNY, KTORÉ

DETektív

HADŽI HASSAN

Román, ktorý zažil od svojho detstva dodnes iránsky občan Hadži Hassan, nevie vymyslieť ani najvynálezavší autor dobrodružných románov. Takéto príbeh vie napísat naozaj len najväčší románopisec všetkých čias — Život...

HOVORÍ HADŽI

Nedávno sa stretli v iránskom hlavnom meste Teheráne domáci i zahraniční novinári so 73-ročným Hadžim Hassanom, slnkom opáleným, bradatým roľníkom, ktorý im vyhlásil:

— Plných 55 rokov som hľadal svoju unesenú sestru Chadidšeh, kým som ju napokon našiel...

A vyrozprával potom novinárom príbeh naozaj akoby z „Tisíc a jednej noci“.

Písal sa rok 1915. Hadži Hasan starší perzský roľník-kočovník žil vtedy aj so svojou rodinou — žena, štyria synovia a dvojčence Hadži mladší a

jeho sestra Chadidšeh — na širých lúkach Sebsesarwu na východe krajiny. Mal menšie stádo tiav. Jedného dňa, keď sa vybral hľadať nové pastviny, prepadla ho banda zbojníkov. Hassanovci boli neozbrojeni, banditi sa zmocnili ich tiav, no zmocnili sa aj celej rodiny a odvlekli ju.

V tých časoch prekvitalo ešte vo vtedajšej Perzii (dnes Irán) otroctvo, na viacerých miestach krajiny bývali veľké trhy na otrokov: bolo jasné, že aj roľník Hadži Hassan a jeho rodina skončia vojakde v otroctve.

ÚBOHÁ CHADIDŠEH

Za nočných pochodov banditi oddelili mužských zajatcov od ženských. Tretej noci sa Hadžimu Hassanovi a jeho piatim synom podarilo zutekat zo zajatia banditov. Nasledujúcej noci vyslobodili zo zajatia aj matku, ale malú, vtedy osemročnú Chadidšeh sa im vyslobodil nepodarilo.

Hadži Hassan sa vrátil aj s rodinou do rodnej obce. Keď zvestoval, čo sa stalo, celá rozvetvená rodina zbierała peniaze a chcela vyslať niektorého zo svojich mužov, aby vykúpil malú Chadidšeh zo zajatia.

Lenže banditi zmizli bez stopy a mala Chadidšeh s nimi.

A vtedy Hadži Hassan mladší, brat Chadidšeh zložil prísahu:

— Pomstím sa únoscom sestry! Budem ich hľadať, aj keby som mal týmto hľadaním celý svoj život stráviť!... Pomstím sa!

Rok čo rok opakoval túto pomstu, a keď bol pätnásťročný, vydal sa za banditmi...

ZMIZLI...

Na tlačovej konferencii v Teheráne dnes už stačiaci Hadži Hassan na to takto spomína:

— Prechodil som celý kraj, v ktorom sa stal únos i šíre kraje okolo... Navštívil som každé mestečko i každú dedinku medzi Sebsesarwom a Benderšahom na brehu Kaspičkého mora... Všade som sa na isty čas usadil, pracoval som, striehol, pozoroval, nenápadne som sa vypytoval, ale márne...

Trvalo to týždne, mesiace, roky a Hadži Hassan nenašiel ani najmenšiu stopu, márne sa vyzvedal na skupinu bandítov, čo „mali šikmé oči ako Círiňania“ a medzi sebou mali „perzské dievčatko, celkom iste uplakané“.

Banditi zmizli, ani čo by sa pod nimi zem prepadla!

POL STOROČIA!

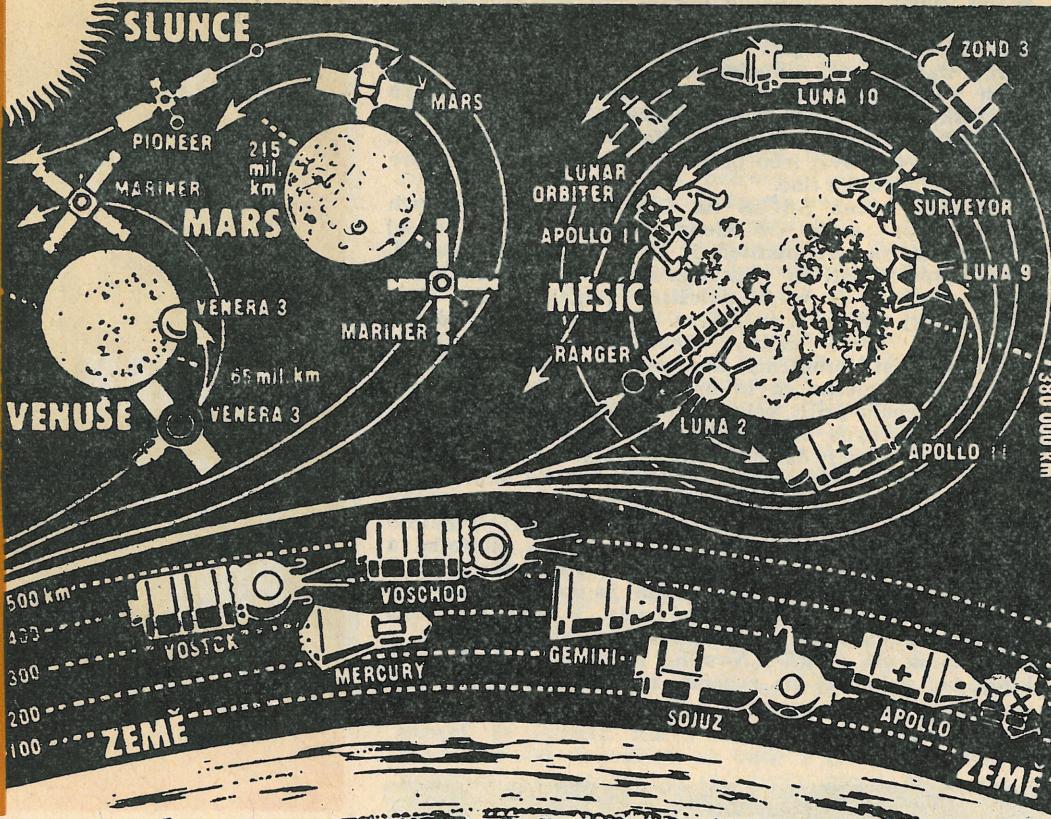
Pol storočia trvalo toto márne pátranie, pol storočia nevyhasnala v srdci Hadžiho Hassana túžba po pomste. Po každom putovaní sa vracal domov do rodnej dediny, kde mal rodinu, obrobil polia, aby sa potom vydal na ďalší prieskum.

A vtedy, keď si už mysel, že všetko jeho pátranie a námaha sú márne, prišiel neocakávaný obrat:

Vlani, na sklonku roku, prespal v dome Hadžiho Hassana pocestný z mestečka Benderšah.

— Večer pri posiedke, — povedal Hadži Hassan novinárom, — som mu vyrozprával príbeh svojej stratenej sestry i márne úsilie nájsť ju... A teraz, po mesiacoch, dostal som zrazu od toho pocestného z Benderšahu list: vraj vie o istej žene,

VESMÍRNÉ ROJENÍ — to vás může napadnout nad naším schématem pilotovaných lodí a sond kroužících kolem rodiné planety a jejího Měsíce i kolem sousedních těles sluneční soustavy.

Začalo to tím „kusem železa“, který Sověti dokázali v roce 1957 hodit do vesmíru. Tehdy jsme psali takřka o každém zavření 56kilového sputnika. Dnes je nám ruch nahoru všechno — výdři do sametové tmy vesmíru bylo posláno už přes tisíc objektů.

Nevědomost o vesmíru je pro nás už nepřijatelná a tak nejméně třetina všech kosmických laboratoří měla pomoci rozluštít pochody kosmické fyziky. Osm typů sond oblétavalo Měsíc a dnes známe jeho pláň a hory

lépe než povrch naší vlastní planety. Sovětský automat přistál v roce 1966 na Jihní hvězdě, výme už leccos o rudém Marsu, jiné aparáty hledají Slunce. Nad zemskou aureolou vyzkoušela každá kosmická velmoc tři generace pilotovaných lodí; každý program se opíral o ramena předchozího — až moh být dán zařízení s 99,99% spolehlivosti povelen ke startu na Měsíc. Dvě výpravy již nechaly otisky svých skafandrů v lunitu sice měsíčních oceánů.

Miliardy byly vynaloženy nejen pro prestiž a poznání. Stovka spojových družic ověřila možnosti vesmírných telekomunikací a dnes je spojení via vesmír neodmyslitelné. Přes 40 meteorologických satelitů pomohlo zprísnit předpověď počasí. Více než dvě desítky geodetických družic slouží k určení polohy lodí a letadel. V laboratořích jsou připravovány družice pro průzkum neroastroňského bohatství a jiných zdrojů mateřské planety. Kosmonautika vraci úroky... stali jsme se občany kosmického věku.

Ze „Słówek“ Boya

Kuplet zakopiańskiego górala

Poglondajom chłopcy jaze spod Orawy,
Ej, cy tez ku nim jadom panienki z Warsiawy?

Pognity jawory i limbowe lasy,
Ej, ino jesce krzepkie góralskie juhasy.

Bucyna, bucyna, na bucynie wróble,
Ej, kochalek was, pani, jaze za tysi ruble.

Dała mi tysi ruble, nie żądała resły.
Ej, moja frairecko, kanešty, kanešty?

Pamiętas te trawke na Grulowej hali,
Ej, gdzieśwa to Tetmaira ze sobom cytali?

Kosi hale kosiarz, ksywduje se z tego.
Ej, że tu latoś trawa cosi do nicego.

Wróćceze, panno, wróćce, jesce tych wakacji,
Ej, strasnie mi się cnie jus do ty hedukacji!

(Z „Szopki Krakowskiej“ na rok 1911—1912)

PÍŠE ŽIVOT • ROMÁNY KTORÉ, PÍŠE ŽIVOT •

která je vydatá za bývalého banditu. Nevie presne, kde tá žena býva, ale jej 35-ročný syn je učiteľ a pôsobí v Benderšahu...

Hassan Hadži nelenil a o niekoľko dní sa vbral do Benderšahu, čo ak je to stopa k jeho sestre?

STRETNUTIE

V Benderšahu vyhľadal učiteľa. — „V tej chvíli som ešte nevedel, či to nie je môj synovec“ — a povedal mu, že by sa rád pozhváral s jeho matkou.

Ukázalo sa, že učiteľova matka tiež žije v Benderšahu a učiteľ k nej Hadži Hassana okamžite zaviedol.

— Bola to Chadidšeh! — rozprával Hadži Hassan. — Bola to moja ukrađnutá, vyše pol storočia hľadaná sestra!... Pravda, po toľkých rokoch som ju okamžite nespoznal, no od prvej chvílie som cítil, že je to ona... Až potom, keď sme si porozprávali a staré detské roky pospomnali, ukázalo sa, že je to naozaj ona!

Dvojčence brat Hadži a sestra Chadidšeh potom hodiny rozprávali o svojich životných osudoch po pamätnej noci v roku 1915, keď sa ich banditi zmocnili a keď sa videli naposledy...

OTROKYŇA

Chadidšeh rozprávala...

Keď ich banditi uniesli a keď oddelili mužov od žien, ju nechali u matky. Matka raz v noci zmizla (vyslobodil ju manžel a synovia) a ona

ostala so zbojníkmi sama. Po niekoľkých dňoch ju odviedli do nejakého mesta, kde bol trh otrokov a chceli ju predat.

— Keďže sm bola ešte mladá a slabá, nik si ma nechcel kúpiť...

A tak si ju ponechal jeden z mladých banditov a odviedol ju domov do osady nedaleko Benderšahu.

— Keď som bola trinástročná, vzal si ma za ženu — rozprávala Chadišeh bratovi, — a je mi naozaj dobrým manželom... Spočiatku som veľa smútila a plakala za vami, ale potom som sa upokojila a tak ako on mi bol dobrým manželom, aj ja som mu bola dobrou manželkou. Máme šest detí a sme na ne naozaj hrdí... najstarší je učiteľ...

Keď sa Hadži Hassan dozvedel, že bandita, ktorý uniesol jeho sestru žije, nienlenže žije, ale je dokonca jeho „švagrom“, najprv to ním otriaslo — sľuboval predsa pomstu a žil tejto pomste takmer celý svoj život! — no keď vypočul rozprávanie svojej sestry, keď videl, v akom dobrov a usporiadanim manželstve nažívaj ajs manželom a šiestimi deťmi, zahnal zo srdca túžbu po pomste a zmieril sa s neočakávaným švagrom...

* * *

Chadidšeh sa po vyše polstoročí opäť mohla stetiť so svojimi súrodencami, čo ešte žijú, navštívili hrob svojich rodičov i svoju rodnú obec. Dramatický a tragický príbeh mladej otrokyne sa napokon skončil — tak trochu až filmovým happy-endom...

LIDÉ • LÉTA UDÁLOSTI

- 1.VII.1569 — Vyhlášení Unie lubelské, aktu spojení Litvy s Polskem.
- 1.VII.1867 — vznikla kanadská konfederace — státní svátek Kanady.
- 1.VII.1960 — vyhlášení nezávislé Somálské republiky.
- 1.VII.1962 — vyhlášení nezávislé republiky Rwanda, která byla součástí někdejší Ruanda-Urundi.
- 2.VII.1925 — narodil se Patrice Lumumba, konžský politik, národní hrdina (zavražděn 17.I.1961).
- 3.VII.1802 — narodil se Ignacy Domeyko, vynikající polský geolog a geograf, který působil v Chile. Jeho jménem bylo nazváno pohoří v Andech.
- 3.VII.1942 — partyzánský oddíl GL osvobodil z vězení v Zeklikowě asi 200 chlapů, kteří byli uvězněni proto, že odmítli dodávat Němcům kontinent.
- 3.VII.1947 — usnesení Sejmu o znovuvýstavbě Varšavy.
- 4.VII.1941 — byl Němcí zavražděn Tadeusz Boy-Zelenski, spisovatel, satirik, vynikající překladatel a divadelní kritik.
- 4.VII.1943 — v letecké katastrofě u Gibraltar u zahynul gen. Władysław Sikorski (nar. 20.V.1881).
- 5.VII.1863 — do slovenských zemí přišli slovanští věrozvěstové Cyril a Metoděj, tvůrci slovanského písma.
- 6.VII.1415 — v Kostnici u Rýna byl upálen z rozhodnutí koncilu Mistr Jan Hus, český reformátor, inspirátor boje českého lidu za národní a sociální práva (nr. roku 1369).
- 6.VII.1950 — v Zhořelicích byla podepsána smlouva mezi PLR a NDR o hraniči na Odře a Lužické Nise.
- 6.VII.1954 — vyhlášení nezávislosti republiky Malavi, (bývalé Njasko).
- 8.VII.1817 — narodil se Andrej Radlinský, slovenský národní buditel, spisovatel (zem. 26.IV.1879).
- 10.VII.1834 — narodil se Jan Neruda, velký český básník a novelista (zem. 22.VII.1891).
- 11.VII.1920 — internacionály.
- 11.VII.1943 — akce Lidové gardy (GL) na německou kavárnu Club ve Varšavě.
- 11.VII.1956 — Československo předalo Polsku rukopis díla Mikuláše Koperníka „De revolutionibus orbium coelestium“.
- 12.VII.1876 — narodil se Ivan Krasko, vln. jménem Ján Bottto, významný slovenský básník, národní umělec (zem. 3.III.1958).
- 12.VII.1940 — v Anglii byla vytvořena první československá letecká perut. V bojích o Velkou Británii padlo 600 československých letců.
- 13.VII.1943 — na Volyni (SSSR) vypálili nacisté český Mařílin; zavraždili 374 obyvatel české národnosti a 26 Poláků.
- 14.VII.1789 — vypukla Francouzská revoluce; národní svátek Francie.
- 14.VII.1889 — vznik II. internacionály.
- 14.VII.1958 — všeobecné povstání svrhal monarchii a prohlásilo Irák republikou; irácký státní svátek.
- 15.VII.1410 — velké víťazství spojených sil polsko-litevských, ruských a českých v bitvě s křížákým vojskem u Grunwaldu.
- 15.VII.1854 — narodil se Jacek Małczewski, vynikající malíř období Mladého Polska.
- 15.VII.1943 — přísluhu I. divize Tadeusze Kościuszka v Selcích (SSSR).
- 17.VII.1787 — narodil se Jan Evangelista Purkyně, významný český pokrokový botanik, fyziolog a spisovatel (zem. 28.II.1869).
- 17.VII.-2.VIII.1945 — postupiská konference.
- 18.VII.1651 — v Krakově byl popraven Kostka Napierowski, vůdce sejského povstání na Podhalí (nar. kolem roku 1620).
- 18.VII.1936 — ve Španělsku vypukla občanská válka.
- 19.VII.1944 — bitva skupin Lidové armády (AL) v parczewských lesích.
- 20.VII.1944 — sovětská a polská vojska překročila řeku Bug; příštího dne byl osvobozen Chełm.
- 20.-21.VII.1948 — na sjednocovacím sjezdu ve Wrocławiu byl vytvořen Svaz polské mládeže.
- 21.VII.1880 — narodil se gen. Milan Rostislav Stefanik, bojovník za svobodu Slováku, čs. politik, hvezdář a spisovatel (zahrnul tragicky v letecké katastrofě u Vajnor dne 4.V.1919).
- 21.VII.1954 — v Leninově hutí byla vytvárena první velká pec.
- 21.VII.1955 — Varšavě byl odevzdán dar SSSR — Palác kultury a vedy: výška 234 m, 43 paschodi, 3 288 sálů a místností, Kongresový sál s 3 000 místy; byl stavěn 3 roky a 2 měsíce. Kolem paláce se rozkládá největší náměstí v Evropě.
- 21.VII.1949 — u příležitosti červencového státního svátku PLR byla ve Varšavě otevřena trasa W-Z, obnovená čtvrt Mariensztat, Slásko-Dabrowský most a na Zámeckém náměstí postavena socha krále Zygmunta — Kolumna Zygmunta — která byla Němcí zhrouzena.
- 21.VII.1964 — ve Varšavě byl odhalen pomník Niké — symbol hrdinné Varšavy. Modelém pro tvář Niké byla mladá varšavská studentka, která se narodila v roce ukončení výstavby čtvrti MDM.
- 21.VII.1969 — na Měsíci přistáli N. Armstrong a E. Aldrin.
- 22.VII. — státní svátek PLR.
- 22.VII.1944 — v Chełmu byl vyhlášen Manifest PKWN.
- 22.VII.1952 — schválení ústavy PLR.
- 22.VII.1966 — ústřední oslavyl tisíciletí polského státu.
- 23.VII.1942 — první transport vězňů do hitlerovského vylhažovacího tábora v Treblinku.
- 23.VII.1944 — vyšlo první číslo „Rzeczypospolita“ — prvního deníku na osvobozeném území.
- 25.VII.-2.VIII.1935 — VII. kongres Komunistické internacionály.
- 26.VII.1944 — zahynul P. Finder a M. Fornalska.
- 26.VII.1947 — vyhlášení nezávislosti Liberie.
- 26.VII.1953 — počátek národní revoluce na Kubě — státní svátek Kuby.
- 27.VII.1944 — vojáci 2. běloruského frontu osvobodili Bialystok.
- 28.VII.1812 — narodil se Ignacy Józef Kraszewski, autor historických románů (Zem).
- 29.VII.1775 — narodil se Peter Pavol Sremko, slovenský publicista, bojovník za slovenskou řeč (zem. v roce 1824).
- 30.VII.1419 — počátek husitského povstání v Praze.
- 30.VII.1825 — narodil se Mikuláš Štefan Ferienčík, slovenský spisovatel a dramatik, redaktor „Pestibánských vedomostí“, „Orla“ a „Národného hlásníka“ (zem. 3.III.1881).
- 30.VII.1831 — velké protiféudální povstání rolníků na Slovensku.
- 30.VII.1859 — narodil se Ferko Urbánek, významný slovenský spisovatel (zem. 10.XII.1934).
- 30.VII.1893 — vznik revoluční dělnické strany — Sociálně demokratické strany Království polského a Litvy (SDKPiL).
- 30.VII.1920 — v Bialystoku byl utvořen Prozatimní polský revoluční výbor.
- 31.VII.1961 — počet obyvatel Polska dosáhl třicet milionů.
- VII.1944 — byla vytvořena I. brigáda AL Kielecka a I. brigáda AL Krakovska.
- VII.1944 — na Lubelsku v okrese Krašnik vznikla komunistická organizace nazvaná „Dělnicko-chlopská bojová organizace“.

Tak ako sa oneskorila tohoročná jar a leto, tak sa z prirodzených dôvodov oneskoril aj celý cyklus volebnych schôdzí Obvodných výborov Kultúrnej spoločnosti Čechov a Slovákov v Poľsku. Po Zelove sa posledný deň mája konala obvodná schôdza na Orave. No samotné voľby funkcionárov Obvodného výboru neznamenali to najdôležitejšie v sále remizy v Chyžnom ale skôr stastlivosť o ďalší rozvoj organizácie na tomto území. A veru to nie je také jednoduché. Ľudia sú tu tvrdí ako skala, ale majú mäkké a dobré srdcia. Predovšetkým však majú za sebou trvúdu leku, od ktorej ich neuštrili dejiny. A to bolo dominantou diskusie. Veď až teraz, v poslednom 25-ročí, možno vrácieť o možnostiach práce na krajanskom poli, o podmienkach, ktoré vytvorilo socialistické zriadenie pre všetkých, a teda aj pre krajany a ich organizáciu. Ide iba o to, aby sa tieto možnosti a hmotné prostriedky ešte lepšie využívali. Je to nielen práca, ale aj povinnosť, ako to správne poznámenie niekto spod Babej hory.

Od roku 1966, čiže od poslednej volebnej schôdze Obvodného výboru KSČaS na Orave, sa všade veľa zmenilo. A to tak pokiaľ ide o všeobecné otázky všetkých občanov bez ohľadu na ich národnosť, ako aj o krajanské otázky. Lebo hoci odstupujúci Obvodný výbor v posledných rokoch prešiel aj krízami jednako delegáti kladne posúdili jeho činnosť.

Nebola to asi náhoda, že delegáti zdôrazňovali zmeny, aké nastali v priebehu posledných dvoch rokov. Z týchto zmien sa najpriznivejšie prejavovali také momenty ako väčší záujem o problémy slovenskej menšiny zo strany miestnych orgánov, styky so starou vlastou (ces-

ty do Martina) a konečne dôraz, aký bol položený na rozvoj kultúry vo všetkých organizačných zložkách. V tejto súvislosti delegáti mimoriadne kladne hodnotili Život, tlačový orgán Spoločnosti, ktorý popri informáciach a zaujímavostach prináša aj potrebné množstvo krajanových organizačných problémov. Konštatovalo sa, že redakcia plní veľkú organizátorskú úlohu. Radi sme počúvali tieto slová, lebo práve to je charakteristické pre dobrú socialistickú tlač.

Obvodný výbor KSČaS na Orave má 14 miestnych skupín, ktoré majú 838 členov. Všetci členovia našej organizácie sú predplatiteľmi Života. Medzi krajanmi, členmi Spoločnosti sa vyznamenávajú mnohí aktivisti a medzi nimi, čo je veľmi dôležité, sú nielen starí činatelia, ale aj mládež a veľa žien. Aktivisti, ktorí si dobre uvedomujú svoje úlohy, odporúčali delegátom, aby nastolovali isté problém, ktorími sa zaobera krajanské prostredie. Zreteľne sa to dalo vycítiť, lebo diskutanti, hoci ich nebolo príliš veľa, hovorili konkrétnie a v mene svojich miestnych skupín. Istým nepríjemným prvkom v celkovej dobrej diskusii bolo vyhlásenie delegáta z Hornej Zurbice, že tamoxie MNV za každú skúšku súboru miestnej skupiny KSČaS vyberá poplatok vo výške 50 zl. Zatiaľ túto sumu zo svojich súkromných penazí vypláca vedúca divadelného krúžku, známa činatelka a učiteľka, krajanka Lídia Mšálová. Toto rozhodnutie MNV je o to čudnejšie, že KSČaS je dotovaná zo štátneho prostriedkov a na určené ciele. V tejto súvislosti sa rozvinula diskusia o klubovniach všeobecne.

Tajomník OV PZRS z Nowého Targu súdr. Barbachen, ktorý bol prítomný na schôdzi, navrhoval spájanie klu-

HOSPO-DARSKY NA KRAJANSKOM POLI ORAVY

HUDOBNÝ ÚBOR

NA Snimke zleva: NOVOZVOLENÍ FUNKCIONÁRI OBVODNÉHO VÝBORA NA ORAVE.

ČLENKY UMELECKÉHO SUBORU MIESTNEJ SKUPINY KSČaS Z ORAVY

Ryramida rozkoše

Vždycky jsou strašné potíže, když chcete uvést do života nějakou velkolepou myšlenku; lidé se vás neustále snaží nějak zranit. Je pravda, že jsem vydělal miliony — mám miliony. Kolik? Hodně, mnoho miliónů. Ale nebylo to snadné. Když jsem budoval Fontainebleau, musil jsem překonat více potíží než pionýři na americkém Západě.“

Jeho potíže zřejmě ještě neskončily. Začátkem tohoto roku uveřejnil největší a nejvlivnější list na Floridě, Miami Herald, zprávu, že peníze investované na Floridě pocházejí od gangsterských tlup, a měl při tom na mysli Fontainebleau. „Pokaždé, když si některý turista najme ve Fontainebleau stodolarové apartmány, dostane z toho nepřímo podíl nějaký lupič v Minneapolis,“ napsal Herald. „Pozemek, na němž hotel stojí, patří už déle než dvacet let hazardním hráčům a lidem na okraji společnosti.“

„Lži, lži,“ říká Novack se zarmoucenýma očima. „Tohle všechno musíte vydržet, když chcete být v hotelnictví velkorysou osobností. Je to asi stejně pravda, jako že jsem Cíhan.“ Na Herald podal žalobu, v níž žádá 10 milionů dolarů jako náhradu za urážku na eti.

Rozhodně největším Novackovým nápadem v hotelnictví je původní křídlo hotelu Fontainebleau, ohromný, ale původně patnáctipodlažní čtvrtkruh, jehož originalita a jednoduchost je dosud v kružích architektů obdivována. Novack nejprve odmítl šestadvacet návrhů jednoho architekta a pak náhle dostal jednoho rána ve vaně inspiraci. Tento architekt (který jednou vysvetloval, že hlavní úlohou architektonického řešení Miami Beach je přesvědčit naivní hosty, kteří platí 50 dolarů denně, že ve skutečnosti vydávají ku na papír. Pro stavbu i nového se-dmnáctipodlažního křídla, které bylo

ukončeno v roce 1960, byl ale najat jiný architekt. (Když bylo křídlo otevřeno pro veřejnost, musili obdivně zírající turisté platit za prohlídku jeho okázalých hal 5 dolarů; byla to americká obdoba praxe provozované v britských šlechtických sídlech.)

Název hotelu navrhla Novackova žena za cesty po Francii v roce 1951. Novackovi tehdy jeli kolem paláce ve Fontainebleau, jednoho z nejskvělejších výtvorů renesanční architektury („S prohlídkou jsme se nezdřovali,“ řekl Novack o dva roky později jednomu reportérovi, „nemám rád tyhle cizí châteaux — nemají dost fantazie“); jméno si zapamatovala, protože se jí zdálo, že by „frčelo“. Tak, jak se vyslovuje v Miami Beach, frčí ještě více.

Když se odvážíte vyslovit je správně francouzsky, hostě se ptají, o čem to k čertu mluvíte.

Při své pozdější cestě do Evropy si Novack nakoupil nábytek a vnitřní vybavení pro svůj vlastní palác — stalo to milion dolarů, plných dvaadvacet nákladních vagónů. Jeho nákupy nyní zaplavují haly, restaurace a ostatní veřejné místnosti; jsou to sochy, sošky, figuríny, busty, fontány, nymfy, trpaslíci, basreliéfy, zrcadla, lustry, tisíce objets d'art.

Výzdoba Fontainebleau zrodila nový sloh: miamsko-francouzský. Dames a Messieurs se původně procházejí po chodbách aerodynamického tvaru, v brožurách se hovoří o jedinečné eleganci; na ložním prádle a ubrusích se skví Bourbonské lilio. V jedné z mramorových hal s mnoha výklenky stojí piano, které prý patřilo Napoleonovi — nikdo ho ne-

používá a vůbec se tam nehodí. Bývalá stewardka letecké společnosti prodává na pláži létající papírové draky, které vypadají jako sokoli, protože „Mary Antoinette — vždycky měla na lovou sokoly“. Ulízané zahrady, pečlivě okopírované podle vzoru francouzského Fontainebleau, jsou kolem dokola obklopeny parkoviště. Číšnice v sále Fleur de Lis, v sále Gigi a La Ronde (kavárna, jakési newyorské lahůdkářství se supercenami, se nazývá Chez Bon Bon) vám nalévají klaret z kbelíků s ledem a říkají vám přítom

„M'sir“.

Ve Fontainebleau pobývá vždycky nějaký ten král nebo ministerský předseda, kníže nebo president, texaský miliardář, filmová hvězda, velké zvíře nebo mezinárodní playboy. Poslíčkové se baví o arabských olejových magnátech, kteří si pronajímají apartmá v nejvyšším patře a

z New Yorku si přivážejí prostitutky, s nimiž pak tráví celý týden v orgiích. Slavné osobnosti, které se zastaví v Miami — včetně tak nepravděpodobných jako princ Filip a president Kennedy — se vždy skoro jistě ubývají ve Fontainebleau; v zimě pobývá nejméně jedna kněžna v královském apartmá nebo na jachtě připočtané u jednoho z paděsáti hotelových přístavišť, zatímco personálně bohaté obsazené reklamní kancelář halasné oznamuje její přítomnost.

Ale zdaleka největší podíl klientely pochází ze zcela jiného společenského prostředí. Nejčastějšími hosty jsou továrníci a obchodníci středního věku z center oděvního průmyslu v New Yorku, Chicagu a

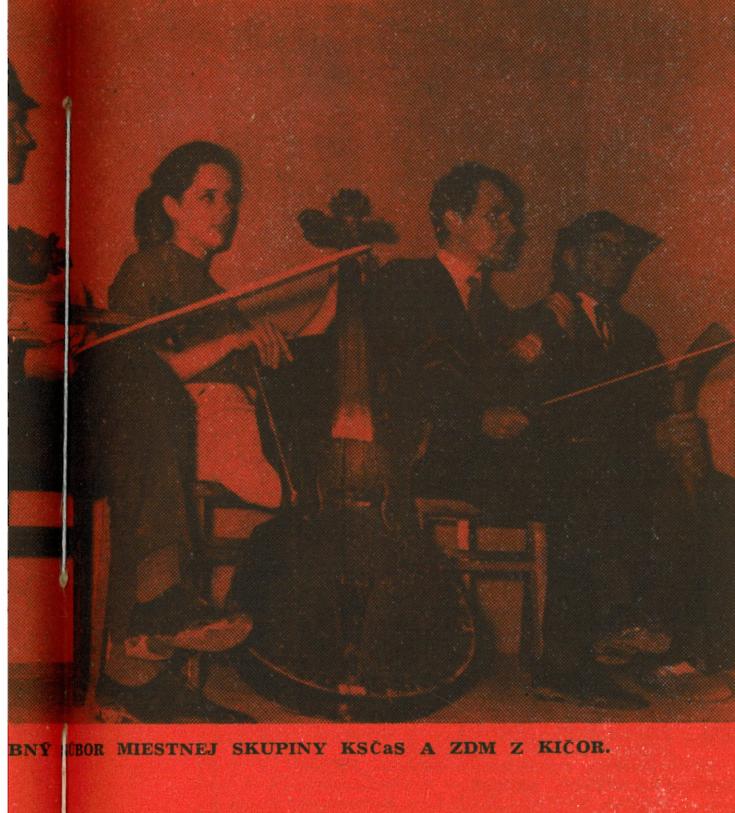
z menších měst amerického průmyslu: princové, růmynští látek a dámské prádlo.

„U bazénu v toto slušné správně obléknuté miláčků jedna žena, kteří zřejmě lečena správni to hraje. Ale voda je k po plavkách, malíčkům. Jedno mizerne nočení na padesát dní a trvá hodin, než se dáte do vody. A stejně musí pořádat zdroj: nějakého mace rdnout tam skočit můstek.“

Oceán, když se vrací do Beach, je teď skoro většina hostí v hotelu týden a neví na pláži, nebo mezinárodní playboy. Poslíčkové se baví o arabských olejových magnátech, kteří si pronajímají apartmá v nejvyšším patře a

z New Yorku si přivážejí prostitutky, s nimiž pak tráví celý týden v orgiích. Slavné osobnosti, které se zastaví v Miami — včetně tak nepravděpodobných jako princ Filip a president Kennedy — se vždy skoro jistě ubývají ve Fontainebleau; v zimě pobývá nejméně jedna kněžna v královském apartmá nebo na jachtě připočtané u jednoho z paděsáti hotelových přístavišť, zatímco personálně bohaté obsazené reklamní kancelář halasné oznamuje její přítomnost.

Ale zdaleka největší podíl klientely pochází ze zcela jiného společenského prostředí. Nejčastějšími hosty jsou továrníci a obchodníci středního věku z center oděvního průmyslu v New Yorku, Chicagu a

BНЫ SÚBOR MIESTNEJ SKUPINY KSCAS A ZDM Z KICOR.

VODNHO VÝBORU KSCAS

NY KSCAS Z CHYZNEHO.

íest na americkém Se-
zé z průmyslu konfekce,
ského prádla...

vám to sluší, když jste
čena miláčku," pravila
která zřejmě byla ob-
da. "Je to hezká deko-
da, je konec. Máte
po aláčení, po účesu.
ně naločení vás přijde
obdarovat a trává to několik
dnešní dny. Po dojedou-
če zas dáte do pořádku.
usíté porád dátavat po-
o píance může napad-
kočit — může vás po-

si rison d'etre Miami
d' u skoro zbytečný;
í je v hotelu po celé
kročí na pláž. „Oceán,
rohoda jiná žena, jejíž
tvek — byla jen o něco
obvyklým průměrem.
láž, vlezete do vody, a
Je studená. A k tomu
vám napadá písek.
jděte mi ze slunce.“
blíže než voda je
á kancelář newyorské
irmy umístěná v těsné
zéně. Během týdne se
e mohem více hosti
u a moři dohromady.
h oblevců a pokryti
alovačiho oleje tam stu-
tí zpívavý. Tenisové kur-
v, kulečníky, krytý ba-
ený stěnou opalovacích
ziště zejí podobně práz-
ž však neplatí o ohrom-
pro karetnej hry v me-
á je každě odpoledne
knutí, nebo o kadeřnic-
v přízemním podloubí,

bovní v obciach, aby sa takto zlepšila ich činnosť a kvalita práce. Príklad, ktorý uviedol delegát z Hornej Zubrince, mal negatívny vplyv na túto iniciatívu. Zaznamenali sme aj hlas, že sú aj také obce (napr. Dolná Zubrica), kde nie je čo spájať, lebo tam neexistuje žiadna klubovňa. Zároveň krajania zdôrazňovali zvláštnosť organizácie, pre ktorú klubovňa je súčasne organizačnou miestnosťou. Celkove však všetci sa zhodili v tom, že Orava je oblasťou, ktorá potrebuje ešte mnogo, najmä vo vybavení kultúrnych miestnosti, aby sa mohlo vravieť o istej koncentrácií týchto prostriedkov. Vybazenie klubovní miestnych skupín Spoločnosti sa v poslednom čase zlepšilo. Zo správy sme sa dozvedeli, že boli kúpené 3 televízory, 52 stoličiek, 20 stolov, 12 vešiakov, 6 harmoník, gitara a 20 krojov, ako aj hudobné nástroje pre dýchovky. „V našej práci pocitujeme nutnosť založiť klubovnu, o výstavbe ktorej sa hovorilo na 3. zjazde Spoločnosti a neskôr na zasadnutiach predsedníctva UV“. Ako vidieť nutnosť zriadíť vzdorné kultúrne stredisko na Orave, ktoré by svojimi inštruktormi a modernými metodami pôsobenia malo vplyv na všetky zložky a pri ktorom by pôsobil skutočne reprezentatívny súbor piesni a tanca Obvodného výboru KSCas na Orave, je aj naďalej aktuálna.

Iným problémom, o ktorom sa veľa hovorilo v diskusi, bola otázka pokračovania v rôznych výmenach s Československom. Skúsenosti minulého roku sa stretli so všeobecným uznaním celej našej menšiny, dali podnet k súťaženiu medzi súbormi, ktoré pracujú s myšlienkou, že v najbližšom čase pociestujú do Matice slovenskej, do Československa. Veľa sa vravelo aj o výletoch detí do starej vlasti počas prázdnin. Krajan Kot pripomiel, že minulý rok v Martine sa miestne orgány a vedenie MS dohodli že sa bude v týchto výletoch pokračovať. Samozrejme sú to návrhy pre 4. zjazd, ale aj srdečné želania na adresu patričných orgánov, aby v tomto diele zoznamovania sa krajanov s bratským socialistickým Československem pomohli, podobne ako na iných úsekoch pomáhajú našej Spoločnosti.

Nový Obvodný výbor bol jednohlasne zvolený. Za predsedu bol opäť zvolený známy činiteľ Ján Kovalík. Do Obvodného výboru bolo zvolených veľa nových ľudí, aj z radov mládeže. Tajomník OV PZRS s. T. Barabášen, ss. F. Bochenek a R. Romankiewicz z Úradu pre vnútorné veci z Krakova, s. J. Marzec z OVN v Nowom Targu a s. W. Dubiel z MV PZRS v Jablonke, ktorí boľi na tejto schôdzi, gratulovali novozvoleným funkcionárom a želali im veľa úspechov v práci. Aj my pripojujeme želania mnohých pracovných úspechov a pekných výsledkov. Dúfame, že v budúcnosti budeme môcť častejšie a čo najlepšie písat o Orave, hoci v minulosti sme nešetrili kritikou, keď to bolo potrebné, aby sa povzbudilo obetavé oravské prostredie. Sme preto nesmierne radi, že dnes môžeme konštatovať, že napriek jestvujúcim fažkostiam oravskí aktivisti pracujú stále lepšie s vedomím zodpovednosti tak voči menšine, ako aj voči nám nakloneným orgánom. Krajanovia si vysoko cenia túto náklonnosť. V správe Obvodného výboru čítame: „Veríme, že také či iné nedostatky, ktoré sa ešte prejavujú, nám pomôžu odstrániť naša strana a ľudová vláda. My, z našej strany ešte viac zosilníme naše spoločné úsilie pre blaho celej krajiny a spoločnosti. Pri priležitosti našej dnešnej volebnej schôdzky dăkujeme Poľskej zjednotenej robotníckej strane a ľudovej vláde za pomoc a starostlivosť, akú stále dostávame.“

Obvodnú schôuzu našich krajanov z Oravy spríjemnili výstupy hudobného súboru a súboru piesni a tanca z Chyžného, ako aj súboru miestnej skupiny KSCas a ZMW z Kičor.

Marian Brzoza

SPOLOČNE ŽIJEME-BUDUJEME
ĽUDOVÁ KAPELA MS KSCAS Z CHYZNEHO

TANCUJU NAJSTARSI ČLENOVIA UMELECKÉHO
SÚBORU SPOLOČNOSTI Z CHYZNEHO.

najinou, která se ztrácí v ohromném hermelínovém přehozu. Je to poslední večerní predstavení Fran-ka Sinatry v sále La Ronde; za stoly se nabízejí stodolarové úplatky. U vchodu do velkého plesového sálu se shromažďuje zástup lidí v oslnivých večerních toaletách. Je to smetánka společnosti v Miami Beach: 3 800 hostů, kteří zaplatili 15 dolarů vstupného a tisíc dolarů, aby se mohli zúčastnit slavnostní večeře. Domácí detektivové se prodírají davem a domluovají se přenosnými vysílačkami, jejichž antény dosahují téměř ke třpytivému stropu. Na dlouhém divanu spí muž ve večerních šatech, který zřejmě přebral slunce. Jeho žena se ho snaží vzbudit. „Proboha, vyspat se přece můžeš doma.“

Mladí houfně směřuje k setmělému baru, který je znám jako nejoblíbenější místo pro seznámení v celém Miami Beach. U barového pultu si muži prohlížejí ženy, ženy muže, a každý mluví překně hlasitě, takže ho mohou slyšet sousedé po obou stranách.

„Ještě tři dny,“ říká dívka v růžovém společenském pyžamu. „Možná že se něco stane. Pořád čekám, že tu objevím něco nového, ale je to tu pořád stejně zatraceně ubíjející jako v New Yorku. Stejný nesmysl. Dokonce stejně tváře. Co tady jenom probíhá dělám?“

„Muži jsou prostě nemožní,“ říká její přítelkyně, sekretářka lékaře z New Yorku. „Za mizerného půldruhého dolara vám koupí skleničku a už si myslí, že se s vámi mohou na mistře vyspat. Chovají se k vám jako k lehkým.“

„Jdete na představení, drahoušku?“ volá vrásčitá stařena v slunečních brýlích vykládaných perlami

„Pokud jsou umyté a nekradou,“ říká nám poslíček, „správa hotelu je ráda, že tu jsou. Dodávají hotelu atmosféru. Pro obchod je to dobré.“ Na vzdáleném konci barového pultu zpracovává krajně nerotomilá lehká dívka obstarávajícího Kanadána.

„Pro mne večeře znamená obvykle něco jiného. Večeře a dárek.“

„Chápu. Kolik?“

„Jako obvykle: sto dolarů.“

„Opravdu? Není to trochu mastné?“

„Berte nebo nechte být, kamaráde. Je sobota večeře.“

„Můžeme si o tom pohovořit?“

„Pracuji už v tomhle hotelu dost dlouho a nedávám nic zadarmo — ani rozhovor.“

Hudba hraje temperamentní čaču; dívky uvažují o pozvání na večeři.

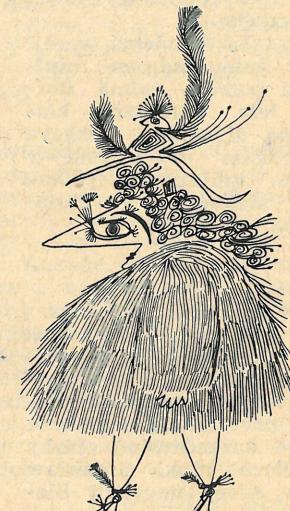
„Nestydím se přiznat,“ říká rozvedená paníčka v norkovém paletu, „že jsem doufala, že tu potkám někoho zajímavého. Ale je to zabité. Samý podvodník, celý hotel je podvod, na nic opravdovského tu nezarazíte. Já jsem taky podvodnice. Tohle není moje paleta — vypůjčila jsem si je — a dokonce sem ani nepatřím. Každý den nenápadně proklouznu na terasu.“

Konečně bar utichá a mne zve ke stolu vkusně oblečený padesátník. Je to ve Fontainebleau vzácný zjev. Je příslušníkem starého, bohatého protestantského rodu z Bostonu, vzdálení ziskal v soukromých evropských školách a zabývá se sbíráním renesančních uměleckých předmětů. Už deset let navštěvuje Fontainebleau každou zimu.

„Vysmát se tomuto hotelu je sna-

dné,“ říká, „ale ve skutečnosti je to jeden z najkrásnejších hotelů na světě. Jen Fontainebleau dokáže povýšit vulgárnost na krásu — protože je to kvintesence vulgárnosti, vulgárnosti tak naprostě dokonalé, jak je to jen v lidských silách.“

Zena v úboru pudlíka se plíží k našemu stolu a mému společníkovi fouká do tváře kouř z cigarety. „Upřímně řečeno, líbí se mi to tady,“ pokračuje můj společník... „V nás všech je určitá touha po burzozárních orgáech, kterou může plně uspokojit jen Fontainebleau. Myslím, že týden pobytu tady pročistí duši; je to ohromně osvěžující. Ale Bůh pomož každému, Bůh nech chrání každého, kdo tu zůstane déle než ten týden.“

ZOZNAM KRAJANOV ZVOLENÝCH DO OBVODNÝCH VÝBOROV, OBVODNÝCH REVÍZNYCH KOMISIÍ A DELEGÁTOV DODATOČNE ZVOLENÝCH NA 4. ZJAZD KSČaS

ZELOV

OBVODNÝ VÝBOR KSČaS

JAN NOVÁK — predseda
MEČISLAV KIMMER — místopředseda
VÁCLAV LUŠTINSKÝ — tajemník
JULIAN STEJSKAL — pokladník
GUSTAV DEDEJKUS — člen
KAREL POSPÍŠIL — člen
TEOFIL KADAJ — člen
LIDIE SMETANOVÁ — členka
ZENON NEVEČERAL — člen

REVÍZNÍ KOMISE OV

KAREL JERSÁK — předseda
MILENA ZAUNAROVÁ — tajemnice
ANTONÍN BLAZJUS — člen

DELEGÁTI NA 4. SJEZD KSČaS

JAN NOVÁK
VÁCLAV LUŠTINSKÝ
JIŘÍ ZAGÓRSKÝ

ORAVA

OBVODNÝ VÝBOR KSČaS NA ORAVE

JÁN KOVALÍK — predseda
ANDREJ KUCEK — podpredseda
ALEBN CHOVANIEC — podpredseda
LÝDIA MŠALOVÁ — tajomníčka
JÁN SVIENTEK — pokladník
ALOJZ BIEL — člen
ANDREJ FULA — člen
MÁRIA GRIBAČOVÁ — členka
JOZEF KARNAFEL — člen
JOZEF OMYLK — člen
FRANTIŠEK SVETLÁK — člen

REVÍZNÍ KOMISIA

MILAN VILK — predseda
VENDELÍN KAPUŠČAK — tajomník
PETER JURČAK — člen

DELEGÁTI NA 4. ZJAZD KSČaS ZVOLENÍ V DOPLŇOVACÍCH VOĽBACH

ALOJZ BIEL — Horná Zubrica
JÁN CAPEK — Chyžné
PAVOL DERÉS — Varsava
EUGEN DZIUBEK — Jablonka
ALEBN HARKABUZ — Harkabuz
JOZEF HOSANIAK — Podskle

ANDRZEJ JASIURA — Privarovka
PETER JURČAK — Oravka
EUGEN KOTT — Dolná Zubrica
JÁN KOVALÍK — Dolná Zubrica
ANDRZEJ KUCEK — Privarovka
ALOJZ KWIAŁKOWSKI — Oravka
ROZÁLIA LOPUCHOVÁ — Podskle
EUGEN MALKUSIAK — Jablonka
LÝDIA MŠALOVÁ — Horná Zubrica
ANTON PAPANEK — Podvilk
ANDRZEJ STECHURA — Kicory
ELŽBIETA STOJOWSKA — redakcia Život
FRANTIŠEK SVETLÁK — Malá Lipnica
JÁN ŠPERNOGA — Varšava
LUDVIK TOKÁR — Malá Lipnica

KAROL PRELICH — člen
JOZEF SPYRKA — člen
ZOFIA WASIELAKOVÁ — členka

REVÍZNÍ KOMISIA

ANDRZEJ SKUPIEŃ — predseda
JÁN LUKÁS
JOZEF KRAVONTKA
JÁN KUBASEK
MILAN SEBASTIAN

DELEGÁTI NA 4. ZJAZD KSČaS ZVOLENÍ V DOPLŇOVACÍCH VOĽBACH

ZOFIA BOGAČIKOVÁ — Nedeca
JOZEF DLUGI — Nová Bela
VERONA CHOVANIECOVÁ — Jurgov
FRANTIŠEK KRISÍK — Vyšné Lapše
MÁRIA KOVALČIKOVÁ — Krempech
JÁN KUBASEK — Kacvin
JAKUB LOJEK — Nová Bela
ANNA LOPUŠNIAKOVÁ — Nová Bela
ANNA PETRÁSKOVÁ — Krempech
VOJTECH PIVOVARČÍK — Kacvin
KAROL PRELICH — Fridman
FRANTIŠEK SIŠKOVIC — Kacvin
HELENA ŠOLTYSOVÁ — Jurgov
HELENA STAŃCZAKOVÁ — Vyšné Lapše
MARGITA STANEKOVÁ — Fridman
ZOFIA WASIELAKOVÁ — Nižné Lapše

SPIŠ

OBVODNÝ VÝBOR KSČaS NA SPIŠI

JÁN MAGIERA — čestný predseda
VALENT KRISTOFER — predseda
ANDREJ SOLTYS — podpredseda
ANTON PIVOVARČÍK — podpredseda
JOZEF BRYJA — tajomník
ANDREJ VOJTA — pokladník
AUGUSTÍN BRYJA — člen
ANDREJ GOGOLEC — člen
ADAM CHALUPEC — člen
FRANTIŠEK CHALUPEC — člen
JÁN KRISIK — člen
JÁN MOLITORIS — člen
MICHAL NEUPAUER — člen

Už po uzavierke tohto čísla sa konala vo Vyšnych Lapsoch dňa 21. júna t.r. volebná schôdza Obvodného výboru KSČaS za účasti viac ako 90% delegátov zo Spiša. Schôdze sa zúčastnili: s. S. Jermak zo sociálno-administratívneho oddelenia ministerstva vnútra, vedúci vnútorného oddelenia VNV v Krakove Z. Lewicki a náčelník tohto oddelenia J. Cholewa, tajomník OV PZRS v Nowom Targu T. Barbachen, zástupcovia OŃV z Nowého Targu a miestnych orgá-

nov. Schôdzu otvoril a viedol predseda ÚV KSČaS J. Molitoris. Správu ustúpujúceho Obvodného výboru prednesol kr. J. Magiera. Správu ustúpujúcej revíznej komisie prednesol kr. Anton Pivovarčík. Schôdza kladne posúdila doterajšie výsledky a načrta program pre nový Obvodný výbor, ako aj návrhy pre 4. celostátny zjazd Spoločnosti. K otázkam predneseným na schôdzi, v prejave a živej diskusii sa vrátim v budúcom čísle. Hore prinášame zoznam novozvolených funkcionárov Obvodného výboru.

**ČITATELIA
REDAKCIA**

Vnútra Slovenskej socialistickej republiky gen. mjr. Egyda Pepicha. Počas spoločných rozhovorov sa pluk. S. Walach stretol s pracovníkmi bezpečnosti, ako aj so spolubojovníkmi z obdobia bojov proti bandám v štyridsiatich rokoch. Táto návšteva bola nielen prvá, ale aj nešmierne užitočná.

KACVIN

Dňa 24. mája t.r. sa v klubovni miestnej skupiny KSČaS v Kacvíne konala schôdza Obvodného výboru Spoločnosti. Schôdzu otvoril úradujúci predseda Obv. výboru kr. Alojz Galuš a prvital predsedu ÚV KSČaS kr. Jána Molitorisa, a kr. Jána Magiera.

Na schôdzi bola prerokovaná otázka výmeny členských legitimácií, riadneho a väčšiného platenia členských príspievkov, náboru nových členov do radov Spoločnosti najmä mládeže, otázka vývesných tabuľ na klubovniach. Ďalej sa upozorňovalo na prácu jednotlivých umeleckých súborov a pomoc, akú im má poskytovať kultúrny inštruktor.

Krajania zhromaždení na schôdzi sa uznesli, že obvodná volebná schôdza sa bude konáť vo Vyšných Lapsoch za účasti predstaviteľov verejného a politického života ústredných krajských a okresných orgánov.

ZPRÁVY ZE ZELOVA

Dne 24. kvetna t.r. se kona la v Zelově slavnost u přiležitosti predání praporu Dobrovolnému sboru požárníků a udělení státních vyznamenání

zasloužilým požárníkům. Prapor byl pořízen ze společenského fondu. Slavnost se konala na stadioně zelovského sportovního klubu „Włókniarz“. Zahájil ji předseda FJN Stefan Sukiennik a současně uvítal pozvané hosty — zástupce vojvodských a okresních administrativních orgánů a požárnických sborů a všechny účastníky.

Příležitostný referát pronese velitel Okresního dobrovolného svazu požárníků z Łasku Marian Rawicki, který hovořil o významu požárníků a o zásluhách zelovského sboru za 60 let jeho existence. Předávací akt přečetl předseda MRN v Zelově Dariusz Hajdan.

Prapor předali: předseda PRN v Łasku ing. mgr. Ryszard Psyk, poslanec Bronisław Cieniewski, velitel Vojvodského sboru požárníků města Łódź s. Owczarek; prapor byl předán veliteli Dobrovolného sboru požárníků v Zelově Józefu Grankovi, který jej předal skupině vlajkonošů. Krátký projev pronese ing. R. Psyk. Poté byly vyznamenány zasloužilí požárníci: zlatý Kříž za zásluhy obdržel nejstarší požárník, osmdesátnáctý Ludwik Glebowski, který je členem sboru od jeho založení.

Pět požárníků obdrželo bronzové Kříže „Za zásluhu“. Odznak „Vzorný požárník“ dostali čtyři požárníci, mezi nimi člen naší Společnosti Józef Nowak. Slavnost ukončil předseda MRN D. Hajdan, který poděkoval požárníkům za jejich obětavou práci pro dobro vlasti a Zelova a také všem přítomným za účast.

Slavnost se zúčastnily požárnícké sbory okresu Łask. Po oficiální části vystoupil ochotnický soubor z Dobroně.

V. Luštinský

PREHL'AD MATIČNEJ TLAČE

V 10. čísle Matičného čítačky zo dňa 11. mája t.r. niektoré články o plánoch Ústavu pre zahraničných Slovákov sa priamo alebo nepriamo týkajú aj našej menšiny.

V informácii Slovenčina za hranicami sa vratí o výskume slovenského jazyka v zahraničí. Na porade, ktorá sa konala 9.IV.1970 v ÚZS jazykovední pracovníci na cele s prof. dr. Jozefom Šolcom sa rozhodli urobiť široký výskum slovenskej reči za hranicami. Dr. A. Habovštiak hovoril o.i.: Žiada sa skúmať reč Slovákov v Poľsku, najmä ich slovnú zásobu a skladbu.

V článku Nezabúdajme na mládež D. Nemcová a M. Podrimavsky o.i. píšu:

Krajanská mládež ako generačná skupina sa zo všeobecného poňatia nášho krajanstva vydružuje niekoľkými znakmi:

— Krajanská mládež často neovláda alebo slabovovláda materinský jazyk;

— vzťah k vlasti rodičov má sprostredkovany charakter cez spomienky rodičov, prípadne cez prístupné prostriedky poznávania našej krajiny;

— krajanská mládež má veľký záujem o nadvážovanie úzkych kontaktov s vlastou rodičov, najmä mládežou, pričom chce využiť viacero vhodných spôsobov vzájomných stykov. (...)

Na základe dostupných prameňov je potrebné diferencovať styky s krajanskou mládežou podľa týchto hľadisk:

— v stykoch s krajanskou mládežou v socialistických krajinách možno plne a priamo využiť oficiálne kontakty mládežníckych organizácií oboch krajín; (...)

— k rozšíreniu stykov môže prispieť spôsob združovania krajanskej mládeže v spolkoch, kluboch a organizáciach;

— významom na popredné miesto sa zaraďuje pôsobenie národnostného školstva a jeho vplyv na povedomie a kultúrno-spoločenský život krajanskej mládeže.

Po zhodnotení možnosti ÚZS a jeho partnerov v krajanskom hnutí v zmysle uvedených hľadísk môžeme zamerať pozornosť na rozvíjanie konkrétnych stykov v troch základných oblastiach.

V kultúrnej oblasti pôjde o prácu s folklórmi súbormi, kde ráťame s výmenou súborov, so saturovaním hudobným a choreografickým materiálom, odbornými inštrumentmi a pod. Nechceme zabúdať ani na ďalšie druhy umeleckých telies, divadelných, hudobných a speváckych, ktoré potrebujú podobnú pomoc ako folklórne. Masovokomunikačné prostriedky by splňali predovšetkým informačnú a propagáciu úlohu. Majú široký dosah a dajú sa využiť takmer všetky druhy a žánre pre pôsobenie v krajanskom hnutí a naopak. Naliehavú pozornosť si vyžaduje slovenská literatúra a jej rozširovanie medzi krajanmi. Ich knižnice zápasia s nedostatkom starnej i novšej pôvodnej slovenskej literatúry, žiadúci aj styk autorov s krajanskou čitateľskou verejnosťou. Umelecky podnetnými budú styky mladých výtvarníkov, výmena výstav a ďalšie formy umeleckých stykov.

DIVADLO Z KŁADNA V KRAKOVE

Na pozvanie divadla Rozmaitości vystupovalo v dňoch 3. a 4. júna t.r. v Krakove divadlo Jaroslava Pruchy z Kładna. Kładenské divadlo predvedlo krakovským divákom Višňový sad od A. Čechova v režii Antónina Dvořáka a Rozmarné leto od V. Vančuera v adaptácii Evžena Sokolovského.

Krakovská divadelná verejnosť s mimoriadnym záujmom si pozrela najmä Rozmaitości. Vystúpenia kładenského divadla v Krakove boli ďalším príspevkom v rozvíjani kultúrnych stykov medzi Poľskom a Československom.

NÁVŠTEVA V BRATISLAVE

Nedávno sa vrátil zo Slovenska prvý zástupca veliteľa MO pre bezpečnostné otázky v Krakove pluk. Stanisław Walach, ktorý navštívil Slovensko na pozvanie ministra

V rekreačnej oblasti chceme využiť služby cestovných kanceliarí a prípravovať turistické a vlastivedné zájazdy s poznávacou a rekreačnou náplňou i športovo-rekreačné pobytu.

V oblasti štúdia najdôležitejšou formou bude starostlivosť o krajanských študentov, poskytovanie štipendii, možnosti študijných pobytov a pod. Jazykové kurzy slovenčiny by mali prispieť k lepšiemu ovládaniu materinského jazyka krajanskou mládežou. (...)

Pre oblasť stykov s krajanskou mládežou sa vytvorila Komisia pre mládež pri ÚZS ako jeho špecifický aktív. Zloženie sedemčlennej komisie zodpovedá potrebám realizácie zámerov Ústavu a tvoria ju pracovníci, ktorí sú práca s krajanskou mládežou blízka a ktorí v podobnej oblasti profesionálne pracujú. (...)

Pripomíname, že autori, ktorí sú členmi komisie pre mládež pri ÚZS prednedávnom navštívili Poľsko a zoznámili sa s metódami práce s mládežou v Polonii, spolku, ktorý sa zaoberá spoluprácou s poľským vysťahovalectvom.

* * *

V 9. čísle Matičné čítanie preťažilo článok z čísla 2/1970 našho časopisu Život o účastníkovi Slovenského národného povstania, A. Galušovi, ktorý patrí k popredným aktivistom našej Spoločnosti.

PRED MNOHÝMI ROKMI

Pred mnohými rokmi do jednej dedinky na Podhalí prišiel mladý muž, ktorého tu nikto nepoznal. Chodil po gázdoch a pýtal sa, či by ho nevzali do práce. Gazdovia mu poradili, aby šiel k bohatej vdove, ktorá v dedinke bývala, a ktorá v ráj potrebuje chlapa na kosenie. Zašiel k vŕdove a ona ho prijala do práce lebo bolo práve leto, na gázdoch mala veľa práce. Chlap sa pustil do roboty, košil seno, vozil koňmi a vobec robil všetko, čo mohol. Tak mu prešlo leto a v zime vyzil drevo. Udomácnil sa teda u vdovy, ktorá mala dcéru a tá sa mu veľmi páčila. Kedže sa s ňou bližšie zoznámil, sluboval jej, že sa s ňou ožení. Ale roky utiekali a on sa neženil. Raz sa chlap v krém opil a vtedy sa od neho chlapík z dediny dozvedel, že sa on veru vobec neožení, lebo je už ženatý a utiekol od svojej ženy a od detí. Veľmi ich prekvapilo, ako to mohol urobif, nechať ženu aj s deťmi a odvtedy ho nepovažovali za dobrého človeka, lebo u nás sa to veru nestávalo, aby muž utiekol od svojej ženy a detí.

Tak teda ľudia začali chlapa kritizovať pred vŕdovou a jej dcérou a prehovárali ju, aby dcére s ním žiž nedovolila, lebo aj tak sa s ňou nežení.

Ale ani vdova ani jej dcéra na to nič nedali, chlapa potrebovali v gázdoch, a preto aj ako rozvedený ostal u nich a s dcérou žil tak, ako by už boli manželia. Ľudí to veľmi hnevalo, že to je zlý príklad pre mládež, a preto sa starší dohadli, že musia toho chlapa z dediny vyhnati. Mládenči pripravili, čo bolo potrebné.

Jednej noci asi štyridsiati mládenči poobliekaní za čertov, v maskách, opásaní reťazami, s vidľami v rukách obkolesili vŕdovin dom. O dvanásť hodine v noci vošli do vŕdovine iba a poviedali, že si prišli pre tohto chlapa a vtom vypustili z vriec vrabce, vrany, mačky, ktoré predtým nachytali. Všetko sa udialo za strašného hurhaju. Chlap vytrhnutý zo spánku od strachu nevedel, čo sa to robí, zbledol ako stena. Vďaka aj s dcérou kropili chlapa svätenou vodou, aby ho čerti nevzali so sebou. Ale čerti stáli na svojom, že v ráj im chlap dobre slúži. A vonku ostatní mládenči robili veľký hurhaj až kravy v maštali začali bučať. Vdova šla na dvor a tam sa „čerti“ len tak hemžili. Vrátila sa teda do izby a rozplakala sa. Kedže čerti videli, že ženy pláču, chlapa pustili, ale mu povedali, že si ešte preňho prídu, ak tam ostane. No skôr než odišli ešte raz nastrašili domáčich. Všetci, ktorí boli v dome, mali dojem, že sa chalupa dvíha do vzdachu. Chlap

až po dvoch rokoch sa dozvedel, akí to boli „čerti“, ale vtedy tomu pevne veril. Zo strachu až ochorel.

Tak bolo pred rokmi, ale ani dnes na Podhalí ľudia ne-hľadajú priebešky na rozvedenie manželstva a tvrdia, že obaja manželia sú vinní, lebo keď sa brali, boli dospelí a vedeli, čo robia, a preto by mali jeden druhého chápali, vzájomne si pomáhať a byť si verní.

S. V.

PŠTROSI NA VOJNĚ

Dlouho se tvrdilo, že jediní živočichové, kteří napodobí člověka, jsou papoušci a opice. Ale v keňském národním parku Tsavo mají hejno ptáčků, kteří s neobyčejnou houzevnatostí napodobují – vojáky. Objevují se před kasárenskými baráky, jakmile vyjde jednotka na cvičení, seřadi se za výjaky a snaží se imitovat jejich obraty. Obvykle však dlouho nevydrží, protože jsou pro ně přílišným pokušením lesklé odznaky a kovové hlavně pušek.

VELKÉ MUZEUM

Ve Volgogradě byla zahájena stavba nového muzejního komplexu, který se bude skládat z muzea ochrany Caricynu – Stalingradu, panoráma bitvy u Stalingradu a z mlýna, který bude po nechan v původním uskoreném stavu jako doklad o hrozných dnech druhé světové války. V hlavní budově muzea budou v jed-

nom z dvanácti sálů, zvaném Vítězný, uloženy praporov oddílů Sovětské armády, které se zúčastnily stalingradské bitvy.

V nejvyšším poschodi této budovy bude umístěno panoráma bitvy. Pracuje na něm skupina umělců z Griekova studia. Dívák, který bude hledět z vlastního můstku, bude mít dojem, že se nachází ve Stalingradu v zimě roku 1942/1943. Panoramá bude dlouhé 120 metrů a široké 16 metrů.

Na střeše muzea budou instalovány různé druhy lehké i těžké zbraní, jichž užívali obránci Stalingradu.

Na prostranství muzea se bude nacházet obelisk vysoký 70 metrů.

Projekt tohoto zajímavého muzejního celku je dílem autorské skupiny v institutu Volgogradgraždan-project, jejímž vedoucím je hlavní architekt Volgogradu Valdim Maslajev.

DRAHÁ REDAKCE!

Obracím se k Vám s velkou prosbou. Chtěla bych s Vaši pomocí navázat písemný styk s chlapcem v Československu. Jsem studentkou, je mi 15 let. Zajímá mne sport, zeměpis a hudba. Sbírám pohlednice. Znám ruský jazyk.

Moje adresa:

Elizabeth Wolonitz
Kudowa – Zdrój
ul. Zdrojowa 18
 Polsko

Boli prekrásne májové dni roku 1945 na kanadskom juhovýchode pri veľkých jazerach Ontario a Erie, kde žijú tisíce našich krajanov. Vôňa rozkvitnutých orgovánov a čerešní sa šírila éterom a naplnila ľudí radostou zo života. Do takejto radostnej atmosféry prišli správy o víťazstve pokrovkových sil nad temnými silami fašizmu, o oslobodení Československa a skončení druhej svetovej vojny.

Bol som vtedy vedúcim redaktorom krajanských novín vydávaných v Toronte pod menom Ludové zvesti. Mnohí naši krajania prišli v ten deň do spolkovej miestnosti na Bathurst ulici osláviť veľké víťazstvo. Nadšené davy tohto veľkého, vtedy už takmer miliónového mesta prudili ulicami, spievali víťazné piesne, prevolávali na slávu víťazom a za doprovodu hudby pochodovali do mestských parkov. K nim sme sa pridali aj my, niektoré krajanské ženy v národných krojoch a za obrovského nadšenia, pri nádherných ohňostrojoch pokračovali sme večer v parkoch v nadšených ľudových veselicach až do neskorých nočných hodín.

Naši krajania mali dvojnásobnú radosť z veľkého víťazstva nad fašizmom a skončenia vojny. To preto, že sa skončilo najstrašnejšie vraždenie ľudí v dejinách, a jednak preto, že naša rodna zem sa stala slobodnou. Tešili sme sa zo skorého spojenia s rodákmami a priateľmi na Slovensku, od ktorých nás násilne odlučili dlhé roky ničievoj vojny. Okrem toho mali sme radosť aj z toho, že sme svoju činuosť a obetavou prácou prispeali k víťazstvu nad nenávideným fašizmom a k oslobodeniu našich národov z fašistického útlaku a poroby.

Aj vtedy túto našu radosť nádhernej májovej jari pred štvrtstoročím predchádzali roky obáv a strachu o osud našich ujarmených národov i aktívnej obetavej práce našich krajanov za víťazstvo nad fašizmom a oslobodenie Československa. V Kanade vtedy žilo 50.000 Čechov a Slovákov, hlavne však Slovákov. Vari nebolo jediného krajana medzi nami, ktorý by nebol prispejal takým alebo onakým spôsobom v protifašistickom a národnoslobodzovacom boji našich národov počas druhej svetovej vojny.

Hoci mnichovská zrada, rozbitie a okupácia Československa hitlerovským Nemeckom, boli pre našich krajanov fažkou ranou, nezúfali si. Už na začiatku leta 1939 sa zjednotili a vytvorili jednotné odbojové hnutie na pomoc znovudobytia slobody českému a slovenskému národu a za obnovenie Československa v jeho predmichovských hraniciach. Naši česki a slovenskí vlastenci viali sa do mohutného kanadského slovanského a Všeslovenského hnutia, v rámci ktorého svoju činnosťou a obetavou prácou pomáhali

v boji európskych národov, národom Sovietskeho zväzu a Československa o urýchlenie porážky fašizmu. Svedectvom toho sú nespočetné akcie našich krajanov na pomoc československým vojskám v zahraničí a tým aj boju nášho zotročeného ľudu doma.

Kedzie hitlerovské Nemecko prepadlo Poľsko a potom aj Sovietsky zväz, kanadskí Slováci, medzi nimi aj Česi a Slováci a ich odbojová organizácia, zintenzívnila svoju činnosť za víťazstvo nad fašizmom. Nespoločný s výnimočnosťou spojeneckých vlád vo veci vedenia vojny proti hitlerovskému Nemecku a jeho spojencom, začali kanadskí Slováci silne pôsobiť a otvorené volať po otvorení druhého frontu. Dôkazom toho je tiež výzva v krajanských novinách Ludové zvesti, v ktorej sa okrem iného hovorí: „Otvorte druhý front! Ľudia na celom svete vidia, že na

naďalej rozširovajú naše pokrokové protifašistické rady a získávajú ďalších čitateľov našich novín. Každý nový člen našej organizácie a každý nový čitateľ našich novín sa musí stáť ešte zanietenejším a obetavejším bojovníkom proti fašizmu a za slobodu. Teraz, keď sa sovietska osloboditeľská armáda a s ňou aj československý armádny zbor blížia k hraniciam Československa, budú tieto vojská i nás už iba v zotročení ľudu doma našu pomoc ešte väčším potrebovať.“

Nesmiernou posilou pre našich krajanov bolo ozbrojené vystúpenie slovenského ľudu koncom augusta 1944. Slovenské národné povstanie nadchlo slovenských vlastencov v Kanade natol'ko, že chceli ísť nie v stovkách, ale v tisícoch bojovať so zbraňou v ruke po boku partizánov a povstaleckých vojakov proti nenávidenému fašistickému

masovému vraždeniu ľudí a vypalovali slovenských dedín naši krajania dôrazne protestovali a ich zločiny odсудzovali. Opravdivý hnev a rozhorenie krajanov sprevádzali klérofašistického prezidenta tzv. slovenského štátu Tisu, ktorý po zaťažení Povstania do hŕdov vyznamenal vrahov slovenského ľudu za ich zločiny proti ľudskosti.

Slovenské národné povstanie sa mědži kanadskými Slovákm stretnulo s obrovským ohlasom a malo veľký politický význam. Vyhlásenie, že budúce vzťahy medzi Čechmi a Slovákm v oslobodenom Československu budú usporiadane podľa zásady rovný s rovným, mobilizovalo všetkých úprímných slovenských vlastencov do boja a práce za urýchlenie porážky fašizmu. Darmo vrieskala hrstka kanadských „tisovčíkov“, že na Slovensku povstali len „židobolševici“ a „banditi“. Naši krajania im neverili a obracali sa k nim chrbotom. Preto ešte učinnejšie a obetavejšie a obetavejšie, morálne a hmotne podporovali boj slovenského ľudu za slobodu. Svedectvom toho sú tisíce mien našich krajanov zverejňovaných v krajanských novinách, ktorí finančnými zbierkami prispievali na tento šlachetný cieľ.

Po oslobodení Československa vyústila nezíštná obetavá pomoc kanadských krajanov v celokanadskej kampani na pomoc vojnovu postihnutým krajinám a tripiacim národom Európy. Táto celonárodná akcia mala vyniesť pre Československo 500.000 dolárov. Akcia sa viedla pod heslom: „Od ľudu Kanady, ľudu Československa“. Česi a Slováci v Kanade sa tejto akcii plne a s nadšením zúčastnili. Jej cieľ bol nielen splnený, ale vysoko prekročený. Vyznamenali sa v nej najmä veľké krajanské strediská, Montreal, Toronto, Hamilton, Windsor, Winnipeg, Vancouver a ďalšie mestá, kde žijú naši rodiaci. Vie sa, že z tejto akcie sa zakúpilo päť pojazdných ambulancií za 60.000 dolárov, tony potravín, liekov, obuví, odevu, ktoré prostredníctvom UNRRA a Kanadského Červeného kríža boli v roku 1946 poslané do Československa.

★

Pri príležitosti osláv 25. výročia oslobodenia Československa Sovietskou armádou si nás ľud s hlbokou vďakou spomína na vlastenecké činy svojich rodných bratov a sestier, zíjúcich dlhé roky v Kanade. Nikdy nezabudne na morálku a hmotnú pomoc, ktorú mu poskytli v jeho fažkome protifašistickom a národnoslobodzovacom boji v rokoch druhej svetovej vojny i po jej skončení. Spomína a nezabúda na tých, ktorí mu v fažkome boji nielen pomáhali, ale ktorí sa aj teraz tešia z jeho úspechov dosiahnutých z dvačaľa rokov jeho nového a lepšieho života.

CYPRIÁN SLIMÁK

(prebraté z Bojovníka č. 17-18, 9.5.1970)

SLOVÁCI V KANADE

PRED

ŠTVRT'STOROČÍM

urýchlenie porážky fašizmu sa treba zjednotiť, odbremení Červenú armádu, na pleciach ktorej leží celá farsa vojna proti fašistickým armádam. Odkladanie otvorenia druhého frontu predĺžuje vojnu a má za následok nespojnosť medzi obyvateľstvom.

Obrovským povzbudením do ďalšej aktívnej činnosti našich krajanov bolo vylodenie spojeneckých vojsk v severnom Francúzsku začiatkom júna 1944. Na počesť tejto významnej udalosti usporiadali krajania veľké zhromaždenie v Montreale a Toronte. V nedeľu 25. júna usporiadali vlasteneckí Česi a Slováci v meste Windsor veľký Československý deň za účasti takmer dvoch tisíc našich rodákov, ktorí v akcií na pomoc československým vojskám v zahraničí zozbierali medzi sebou vyše 600 dolárov. K zhromaždeným krajanom redaktor Ludových zvestí povedal: „Ak má byť naša pomoc účinnejšia a výraznejšia, treba

nepriateľovi. Keďže im to vojnové udalosti zneumožnili, poslali prostredníctvom Všeslovenského výboru v Moskve bratský bojový pozdrav bojujúcemu slovenskému ľudu, v ktorom súblí plnú hmotnú a morálnu podporu za oslobodenie Slovenska a celého Československa z jarma fašizmu.“

Tento svoj sľub aj splnili. Vyhlásili akciu „Na pomoc bojujúcemu Československu“, ktorú potom premenovali na „Fond prej pomoci Československu“. Akciu viedol Spoločný výbor krajaníckich odbojových organizácií. Vytýčený cieľ získal 25 tisíc dolárov na nákup liekov, potravín, odevu a obuv bol v krátkej dobe nielen splnený, ale aj vysoko prekroč

POL'NOHOSPODÁRSKE OTÁZKY

V dňoch 3. a 4. júla t.r. sa vo Varsave konal 4. zjazd delegátov Zväzu roľníckych krúžkov. Zjazdu sa zúčastnilo viac ako tisíc delegátov, ktorí reprezentovali vyše 2 400 000 členov.

Pozornosť si zaslúži fakt, že v priebehu 13 rokov roľnícke krúžky značne prispeli k upevneniu dôvery v poľnohospodársku politiku strany. Ako dobrovoľná spoločensko-hospodárska organizácia roľníkov krúžky sa stali všeobecným hnutím na vidieku. Dnes skoro v každej obci je roľníky krúžok. Roľnícke krúžky rozvíjajú širokú výrobnú aktivizáciu poľnohospodárstva. Ako forma roľníckej samosprávy roľnícke krúžky výdatne prispeli k tomu, že milióny roľníkov-producentov kolektívne hospodária mechanizačným náradím a súčasne ich učia ekonomickej myslie už nie v meradle vlastného gazdovstva, ale myslie kategóriami záujmov svojej dedinky, obce a Ľudového Poľska.

Roľnícke krúžky sa stali základným ohnívom, organizátorom poľnohospodárskej výroby v súlade so smernicami PZRS v oblasti poľnohospodárskej politiky. Toto treba zdôrazniť, lebo tento motív sa prelínal cez výpovede všetkých delegátov na 4. zjazde. Starostlivosť o to, ako ďalej rozvíjať poľnohospodársku výrobu, ako využívať prostriedky, ktoré štát určuje na rozvoj tohto odvetvia takého dôležitého pre naše národné hospodárstvo, stala sa základom dokumentu schváleného na záver zjazdu roľníckych krúžkov.

Zjazdovi delegáti sa podeliili svojimi skúsenosťami v oblasti zovšeobecňovania minerálneho hnojenia a chemického boja s burinou, výmeny osevného zrnu, rozvoja kontraktácie obilia a mäsa, ako aj zo spôsobov využívania mechanizácie prác v roľníctve.

Musíme si uvedomiť, že dnes táto roľnícka organizácia disponuje obrov-

ským trvalým majetkom, ktorý za dešaf rokov, t.j. od 1959 do 1969, sa zvýšil z 260 000 000 zl na 23 000 000 000 zl. Iba hodnota mechanizačných služieb v rokoch 1967 — 1969 dosahovala asi 4 000 000 000 zl. Roľnícke krúžky obhospodáriły vyše 100 000 hektárov štátneho fondu pôdy z čoho ročne predávajú viac ako 60 000 ton obilia. V rámci roľníckych krúžkov dôležitú úlohu plnia krúžky vidieckych gazdiniek, ktoré sa výdatne pričinili o rozvoj služieb, ako liahne kurčiat, chov hydin a výroba priesad. Z iniciatívy roľníckych krúž-

kovom množstve fažných jednotiek je v roľníckych gazdovstvách nízky a dosahuje iba niečo vyše 20%. Roľníctvo pociťuje nedostatok mnohých strojov nutne potrebných pre komplexnú mechanizáciu, no priemysel ešte stále nesťačí splniť požiadavky v tejto oblasti.

Preto sa aj v zjazdových uzneseniacach hovorí, že v najbližších rokoch sa celé úsilie usmeri na výdatné zvýšenie stupňa mechanizácie prác ako: pestovanie obilia, zemiakov a repy, výroba a zber krmovín a najmä intenzifikácia pestovania lúk a pasien-

Roľnícke krúžky by mali rozvíjať vestranniejsiu hospodársku činnosť a služby nevyhnutné pre vidiek. Rastú požiadavky v oblasti chovu, a preto sú tu požiadavky na väčšie množstvo miest pre dobytok a osípanie v maštiach. Modernizácia a výstavba nových maštiach si vyžaduje zvýšené dodávky stavebných materiálov a štát nie je schopný kryť všetky tieto požiadavky. Preto je potrebné rozvinúť produkciu týchto materiálov z miestnych surovín všade tam, kde sú pre to podmienky. V súčasnosti asi 700 roľníckych krúžkov a 150 družstiev zaobrajúcich sa službami vyrábajú stavebné materiály.

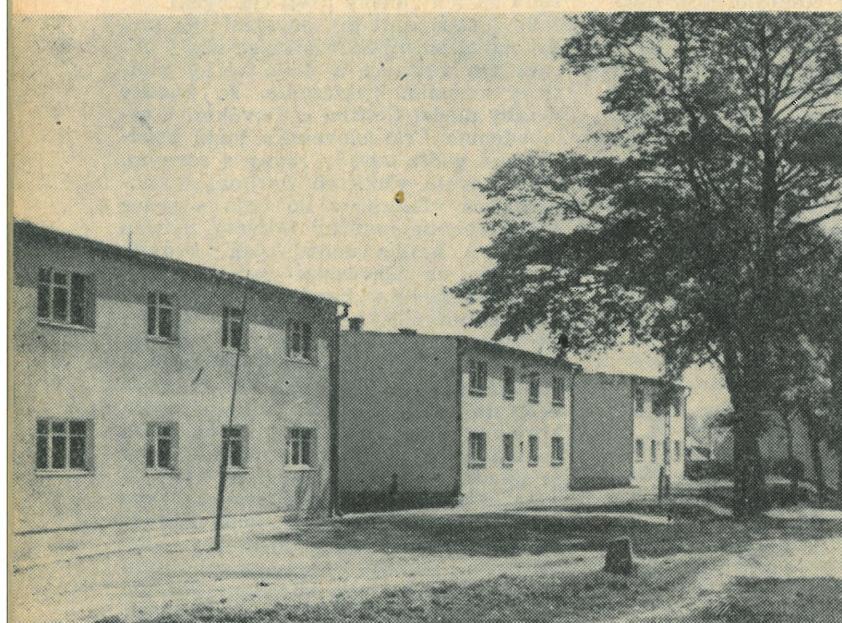
Takáto výroba by sa mohla rozvíjať v oblasti Spiša a Oravy, lebo v posledných rokoch aj tu sa stále viac buduje. Prejavuje sa honba za cementom, ktorý sa často nesprávne využíva. Mali by sa z neho vyrábať panely a dielce, ktoré by sa mali dodávať na vidiecke stavby. V zjazdových uzneseniacach sa zdôrazňuje, že SUW by mala rozvíjať nasledujúcu činnosť:

- produkovať stavebné materiály,
- poskytovať opravársko-stavebničke služby roľníkom,
- získavať suroviny určené na výrobu stavebných materiálov a zásobovať nimi roľnícke krúžky. Ide predovšetkým o také suroviny ako: štrk, hliná, piesok.

V tomto článku sa nemôžeme zaoberať všetkými problémami, ktoré boli predmetom rokovania zjazdu. Budú o nich rozprávať delegáti, keď sa vrátia do každého roľníckeho krúžku. Je isté, že práca samosprávy roľníckych krúžkov je schopná odhaľať mnohé výrobne rezervy v každej dedine a gospodarstve.

D. Perun

Moderné bytové sídlisko pre robotníkov štátnych majetkov. (Snímka: DP)

Chemický boj s burinou a inými škodcami je už u nás pravidlom. Dnes nikoho netreba náhovárať, aby používal prostriedky na ochranu rastlín. Burina, škodcovia či choroby robia príliš veľké škody, aby sme ich mohli podceňovať. Ak sa načas nezničia, môžu značne znížiť úrodu a v niektorých prípadoch ju dokonca celkom zničiť.

Tažko si vieme predstaviť racionalné hospodárenie bez používania chemických prostriedkov v ovocných a zeleninových záhradách, pri pestovaní rastlín, na semenárskej plantážiach. Zvykli sme si ich používať, poznáme ich dobré stránky, akými je najmä ochrana rastlín a zabezpečenie pred parazitmi. Ale často zabúdame na druhú stranu mince, to znamená, že tieto prostriedky môžu byť škodlivé pre naše zdravie a aj pre zdravie dobytku.

Nespomímal by som to, keby nie prípady, ktoré musia znepokojovali, prípadne trestuhodného podceňovania pravidiel hygieny a bezpečnosti o vlastné zdravie.

Všeobecným hriechom je ponechávanie na poliach obalov po týchto silne jedovatých prostriedkoch. Roľníci nechávajú tieto

VÁŽ SI ZDRAVIE!

obaly na medziach, poliach, pri cestách, potokoch a studniach, kde potom ľudia pijú vodu. Slovo dalo by sa povedať, že tam, kde sa pracuje, tam sa aj ponechávajú obaly. Preto ani neprekupuje, že často počújeme o prípadoch, keď sa otrávili deti hrajúce sa s týmito obalmi. Mnohí lekári by to najlepšie vedeli potvrdiť.

Podľa predpisov, ktoré sa predsa nevypracovali preto, aby stážovali život, ale aby chránili ľudí a zvieratá.

ské zdravie, prázdne obaly mali by sa zakopávať hlubo do zeme, daleko od prameňov vody.

Stáva sa, že vidíme ako roľníci pracujú s chemickými prostriedkami bez ochranných odevov. Je pravda že kombinéza, okuliare, ochranná maska nie sú príliš poľodné, ale mali by sme byť rozmíni a vždy voliť menšie zlo.

Vyplati sa totiž pracovať aj niekoľko hodín nepohodlné, ako za cenu väčšej pohodlnosti zaplatiť zdravím. Osobne poznám prípad, keď sa roľník otrávil počas pacovania osevného zrnu. Vieme, že prostriedky, ktorími sa pacuje zrno, obsahujú ortut a sú preto silne jedovaté, ale ten čo s nimi pracoval, si nevšimol predpisu na obale. Skoro na to doplatil vlastný životom. Práve preto pri takýchto práciach roľník by mal mať ochrannú masku alebo aspoň tampón z vaty a zrno by sa mal pacovať na čerstvom vzduchu.

Váž si svoje zdravie, lebo nikt ti ho nevráti!

(pd)

ROL'NÍCKY KALENDÁR

AUGUST — SRPEN

Najdôležitejšou pracou po žatve je plynká orba. Potom, ak nebude siah nijaké rastliny, treba ničiť burinu bránením. V polovici augusta začíname s orbou pre siatie. Na august pripadá zber druhej úrody sena. Ďalej bojujeme s pásavkou zemiakovou. Musíme dezinfekovať miestnosti pre uskladnenie zeleniny a ovocia. Je čas, aby sme pripravili kvalifikované zrno, minerálne hnojivá a semenárske moridlá pre jesenné siatie.

Teraz by sme chceli napísť niekoľko slov o otázkach hygny domu, maštale a dvora. Muchy sú v lete, najmä na vidieku, veľmi nepríjemnou pliagou. Znepokojujú ľudí a dobytok, špinia obytne miestnosti a maštale, prenášajú bacily mnohých nákažlivých nemoci. Sú nesmierne plodné. V priebehu jednomesačného života mucha znáša asi 500 vojíčok, z ktorých po 24 hodinach sa liahnu larvy.

Najdôležitejšia forma boja s muchami spočíva v prísnej čistote bytu, maštale a dvora. Muchy by nemali mať prístup na miesta, na ktorých najradšej znášajú vajíčka. Tieto miesta sú: smetiská, hnoj, pozostatky jedáľ v kuchyni a iné organické látky v rozklade. Skutočnou liahňou much v mnohých gazdovstvách sú otvorené smetiská a záhrady. Ak teda chceme, aby sa nám muchy nemnožili, musíme sa postarať, aby všetky smeti a odpady boli uložené na smetisku, ktoré rozhodne musí byť zakryté tak, aby muchy nemali k smetiám prís-

tup. Jama v záhrade by mala byť zakrytá a okrem toho by sme ju v lete mali polievať chlórovým vápnom.

Okrem toho, že budeme dbať o čistotu a pořiadok, čo celkom iste obmedzi šírenie sa much, musíme dezinfikovať byt, aby sme sa zbavili much, ktoré tam už sú.

Steny a povalu maštale postriekávame tekutým „foscchlorom“ alebo tekutým tritoxom. Pre popravovanie vonkajších stien obytných domov a maštale sa odporúča tekutý 33% azotok. Veľmi dôležité je popravovanie slnečných stien, lebo na nich sa zoskupuje najviac much. Byty dezinfekujeme tekutým metexom. Najväčšiu pozornosť pri popravovaní bytov musíme venovať miestam, na ktoré muchy najčastejšie sadajú, to znamená, okolo sporáka, pece na pečenie chleba, okenných rámov a dverí.

Na dezinfikovanie bytov proti muchám môžeme použiť aj muchozol. Je to prostriedok veľmi poľodný. Predáva sa v plechových nádobách, ktoré sú uzavreté zátkou. Keď zátku vytiahneme a stlačíme gombík, vystrekne prúd preparátu.

Miestnosť, ktorá má 50 m², môžeme takto poprásiť za 5 až 6 minút. Muchozol je pomerne drahy, preto by sme ho mali používať na ničenie much, ktoré nezahynuli po popravovaní inými preprátkami.

Miestnosti by sme mali dezinfikovať pozorne a nemali by sme prítom zabúdať, že chemické prostriedky, sú škodlivé nie len pre muchy, ale aj pre ľudí a zvieratá.

Skôr ako začneme dezinfikovať, mali by z miestnosti odísť ľudia a prípadne zvieratá. Všetky potraviny a iné predmety, s ktorými prídu ľudia do styku (ako posteľná bielizeň, odevy, hračky pre deti atď.). V bytoch by sme nemali poprašovať dolné časti stien, s ktorými prídu do styku deti. Skôr ako začneme dezinfikovať maštale, mali by sme žľaby a korytá zakryť papierom alebo iným materiáлом. Obloky a všetky iné otvory by sme mali tesne uzavrieť. Po dezinfikovaní ľudia môžu prísť do miestnosti až vtedy, keď je dobre vyvetraná.

Clovek, ktorý bude robiť dezinfekciu by sa mal zaistiť pred pôsobením preparátu. Prácu by mal robiť v kombinéze s kapucňou alebo inak si zakryť hlavu (konce rukávov a nohavíc by mal mať obviazané šnúrou). Počas práce a hneď po jej skončení neslobodno fajčiť ani piť alkoholické nápoje. Hneď po skončení práce treba si dôkladne umyć ruky a tvár.

Najlepšie výsledky sa dosiahnu vtedy, ak sa ten istý deň dezinfikuje všetky obytné a inventárne miestnosti v celej dedine a samozrejme, ak je v celej dedine čisto.

S. D.

Móda je tento rok liberálna, obmedzuje sa iba na načrtnutie linie a siluetu. Ženám, ktoré by sa chceli obliekať racionálne, vhodne podľa svojho veku, postavy a záľuby necháva úplnú slobodu vo voľbe dlžky a dovoľuje aj kombináciu krátkej a dlhej módy napr.:

— dlhý kabát a krátká sukňa. Nosí sa aj dlhá vesta ku kratučkým šatám alebo

— veľmi kratučké šaty so strapcami, ktoré môžu byť široké, čo robí dojem dlhej sukne postrihannej na strapce.

Módni diktátor sa dokonca nevyjadriť k farbám pre toto leto. Iba navrhujú, ako výzvy na leto, jasné, pastelové farby a tmavomodrú spojenú s bielou. Vôbec biela farba je na prvom mieste. Látky sú predovšetkým vlnené imprimé. Pre hodváby sú opäť abstraktne vzory. Uprednostňujú sa aj kárované látky, najmä pre kostýmy, dvojfarebné, farebne zladené a svetlé. Upozorňujeme však, že veľké káro je iba pre štihle postavy.

Pre štihle postavy sa navrhujú šaty s volánkami a zášivkami, lahučké, vzdušné, mladistvé. Košeľové šaty sú opäť veľmi moderné. Môžete zo

TIETO KOŠEĽOVÉ ŠATY SÚ MODRÉ, MAJÚ KRYTÉ ZAPÍNANIE, SÚ V PÁSE PRESTRIHNUTÉ A OD BEDIER SKLADANÉ

skrine vybrať aj minuloročné šaty... nebudú sa lišiť od tých, ktoré sa navrhujú pre toto leto.

Nosia sa aj dvojdielne šaty s jednoduchou blúzou a skladanou sukňou. Tuniky sú stále moderné k sukňam a k nohaviciam.

Kostýmy sú také rôznorodé, že sa ani nedá hovoriť o jednotnom štýle. Kabátiky sú aj veľmi dlhé, také ako minulý rok, krátšie, do bokov, ako pred štyrmi rokmi alebo celkom kratučké, niečo ako bolerká. Tie posledné odporúčame najmä štíhlym ženám. Pre moletky navrhujeme kostýmy s kabátikmi priemerne dlhymi, tato dlžka je vhodná pre každú postavu. Sukne často mávajú záhyby na bokoch.

Kabáty pre leto, tie, ktoré ženy majú najradšej, sú po kolena alebo do polovice lýtok. Nezabúdajte na to, keď si budete kupovať nový letný kabát. Krátke kabáty na kolena sa nosia najčastejšie k nohaviciam. Pre kabáty najmodernejšie sú svetlé farby, najmä všetky odtiene béžovej.

Veľmi moderné na leto sú šály uviazané na hlave. Ako doplnok sa nosia korálky upravené do tvaru obojka. Kabelky predĺženého, pravouhlého tvaru sa nosia na dlhom opásku cez rameno. Topánky najmä pre slávnostné priležitosti k širokým vzdušným šatám majú jednoduché opätky, ale trochu vyššie ako predtým. Zasa sú moderné

sandálky s vysoko viazanými remienkami.

Ešte niekoľko slov o košeľových šatách, ktoré vrele odporúčame a ktoré majú ženy veľmi rady. Košeľové šaty pre túto sezónu sa v rôznych obmenach, ale charakteristické pre ne je: zapínanie pri krku a pánsky golierik; dlhé rukávy naberané do manžetiek alebo krátke s manžetami (môžu byť aj vonkajšie vrecká). A ešte niekoľko ďalších podrobností o košeľových šatách:

— môžu sa rozprínať od pásu hore, alebo po celej dlžke. Zapínanie polo alebo kryté predĺžené pod drieckom. Keď je zapínanie kryté až po bedrá, veľmi často je na sukni zažehlený protizáhyb (v bočných švoch môžu byť maskované vrecká);

— môžu byť prestrihnuté v pásse, lahučko rozšírené dolu alebo prestrihnuté pod drieckom s drobno skladanou sukňou. Opások je obyčajne pod drieckom a sukňa je skladaná alebo inak rozšírená iba od opáska dolu;

— krátke — najčastejšie skladané alebo so záhybmi po celej dlžke s opásom trochu pod drieckom. Dlhé do polovice lýtok môžu byť celkom jednoduché, košeľového strihu, v driecku opísané modernou, farebnou, hodvábnu šnúrou;

— novinkou tejto sezóny je horná časť prestrihnutá a lahučko naberaná alebo skladaná do pásu.

Opasok je jedným z charakteristických motívov, ktorý má v dnešnej mode veľkú a dôležitú úlohu — mení celkový dojem oblečenia.

Na pestrých šatách s kvetinovým vzorom vyzera celkom pekne bodkovaný opasok — šatka. Na jednofarebnom podklade zase náherne vynikne opasok — šatka s geometrickým vzorom.

Pletený opasok.

Široký kožený opasok.

Kožený opasok, čo sa prekrúti na prednej časti kabátu alebo kostýmu.

Opasok — kombinácia kovu, kože, umelej hmoty atď.

Nápadky v tomto smere sú naozaj neohraničené. A čo je najdôležitejšie, všetky kombinácie (ak ich pekne farebne zladíme) vyzierajú veľmi pekne a skutočne osviežia a zmodernizuju aj staršie oblečenie.

PLAVKY nebo opalovačky jsou dôležitou súčasťou našej výbavy na dovolenou. Málo žen má absolutne dokonalou postavu, ale všechny se chtějí opalovat. A na pláži je důležitější estetický vzhled než móda.

Všeobecně oblíbeným úborem na pláži jsou dvoudílné opalovačky a plavky v celku, které jsou vhodné pro ženy s plnější postavou.

V čem se budeme opalovat v letošním v plavkách pohodlných. Veškeré zpevňovače — kostice, dráty, vložky a laminové podložení jsou nemoderní. Postavu modelují záševky a nástříhy. Plavky mají klasický tvar, jsou podobné úboru sportovky. Dvoudílné mají trochu delší rovné nohavice, vrchní část sahá od boku až do pasu, podle postavy. Podprsenky se nosí různé, samozřejmě silnější ženy nosí méně vystřízené.

Letošní móda uvádí plážové šaty trochu jiné než tradiční a také další novinky: sunkně dlouhé až k zemi, které se nosí k opalovačkám nebo s bolerkem, mini-sukně s opalovačkami, plážové šaty sahající do poloviny lýtek (midi), kompletely — opalovačky, dlouhé a široké kalhoty, bolerko.

Doporučujeme, abyste sukně (nebo kalhoty) ušily ze stejného materiálu jako opalovačky. Plážové šaty, i ty dlouhé, mohou byt z jiného materiálu než plavky nebo opalovačky, ale barevně sladěné v celek.

Samozřejmě, že budeme i letos nosit oblíbené tradiční plážové šaty, klasické, vpředu zapínané na knoflíky. Plážové novinky si můžete poměrně levně pořídit. Dlouhé sunkně mohou byt z levného kretonu a šaty z barevného texasu. Nezapomeňte na naše hezké lněné plátno.

u nich bývali, bolo celkom prirodzené, že ste tak urobili. Teraz však, keď tvoja svokra zostala sama, lebo dva bratia tvojho manžela sa z domu odsťahovali, nemôžeš byt prekvapená, že tvoj manžel by chcel matke pomôcť a presťahovať sa k nej. Eudia veľmi často rozprávajú, že svokra sa s nevestou iba ťažko znášajú. Nie je to však vždy pravda. Ako píšeš, máš svokru celkom rada, ale s matkou je to vždy iné. Aj to je pravda, ale manžel má predsa povinnosti aj včas svojej matke. Sme celkom presvedčení, že so svokrou sa dohodneš, musíš len byt k nej taká, ako k vlastnej mätke. Manžel ti bude za to povídaj a ty nezabúdaj, že aj ty raz budeš svokrou, preto sa správaj tak, ako by si chcela, aby sa budúca nevesta k tebe raz správala. Dobrý vzťah k starším ľuďom a najmä rodicom je vždy dobrým vysvedčením pre kultúrneho človeka. Želáme ti do budúcnosti veľa šťastia!

RACHEL WELCHOVÁ

Svetoznáma herečka, ktorá vystupuje v mnohých amerických a talianskych filmoch. Posledne natočila televízny krimi-seriál.

KÝM MLÁĎA DOSPEJE

Ked zostavujeme jedálny lístok pre školáčika, alebo aj pre mladšiu dieťa, nesmieme zabúdať, že dieta potrebuje iné jedlo, ako dospeľý človek. Dôležité je to, aby dieta jedlo nie veľa, ale aby výber jedál bol vhodný. Poušľujeme sa teda, aby dieta podľa možnosti:

★ denne pilo mlieko (asi 600 g), ktoré je bohaté na bielkoviny a minerálne soli (najmä na vápnino) nevyhnutne pre správny rast: k mlieku patria aj mliekárské výrobky — syry;

★ denne jedlo mäso, rybu alebo vajíčka, ktoré sú najbohatším prameňom bielkovín. Pre dielu volíme chudé mäso a ryby;

★ denne jedlo čerstvú zeleninu a ovocie, ktoré obsahujú veľa vitamínov a minerálnych solí. Je dôležité, aby dieta jedlo časť zeleniny a ovocia surové;

★ jedlo surové maslo; ak na varenie a vysmážanie používame iné tuky, musíme sa postarať, aby sa varili a smažili krátko, bez vysokých teplôt;

★ jedlo pomaly, dobre a dôkladne prezúvalo, bez náhľenia a nerovnosti;

Vystrihajme sa:

★ prekrmovania detí; tučné deti nebývajú najzdravšie. Nezvykajme dieťa od malička, aby sa prejedalo, aby jedlo viac, ako je to potrebné, lebo neskôr si iba ťažko od tohto zlozvyku odvýkne;

★ kŕmit dieťa príliš veľkým množstvom výrobkov, ktoré sú vysokokalorické, ako napríklad chlieb, rezance, cestá, zemiaky;

★ prípravovať pre dieťa tažko strávitelné jedlá, mastné údeniny, ryby a mäso;

★ dávať dietatu medzi jednotlivými jedlami zákusky, cukríky, džemy atď. — dieta stratí chut do jedla a skôr neskôr bude mať zažívacie tažkosti;

★ jedlá pre dieťa príliš solit a korenit, vyvoláva to zbytočný smäď;

★ dávať dietatu alkohol čo aj v tom najmenšom množstve a v rôznych podobách, napríklad „na ochutnanie“; dieta nesmie poznať ani len chut alkoholu.

RIADKY DÔVERY

„Som už dva roky vydatá, — píše nám Anna S. — a bývam s manželom a ročnou dcérku u svojich rodičov. Naposledy mi manžel povedal, že by sa chcel presťahovať do susednej obce k svojej matke, ktorá je už staršia a býva celkom sama. Ja sa však bojím, že zo svokrou nebudem vychádzať. Mám súhlasit s manželovým návrhom?“

Mliá Anna! Vieme, že to nie je také jednoduché bývať so svokrou, ale radime aby si dobre pouvažovala, a až potom sa rozhodla. Keď ste po svadbe nemali kde bývať a tvoji rodičia vám ponúkli, aby ste

TEXTY SLOVENSKÝCH ĽUDOVÝCH PIESNÍ

ŽALO DIEVČA ŽALO TRÁVU

ŽALO DIEVČA, ŽALO TRÁVU
NEĎALEKO TEMEŠVÁRU.
KEĎ NAŽALO, POVIAZALO,
NA ŠUHAJKA ZAVOLALO.

ŠUHAJ, ŠUHAJ Z DRUHEJ STRANY,
POĎ MI DVÍHAŤ BATOH TRÁVY.
NECH TI DVÍHA OTEC, MATI,
NECHCELI ČA ZA MŇA DATI.

EŠTE ČA LEN KOLEMBALI,
UŽ ČA ZA MŇA SĽUBOVALI;
EŠTE SI LEN HÚSKY PÁSLA,
UŽ SI V MOJOM SRDCI RÁSTLA.

SLOVENSKI SPISOVATELIA

MÁRIA RÁZUSOVÁ
— MARTÁKOVÁ

(NARODENÁ 28. JÚNA 1905.
VO VRBICI PRI LIPTOV-
SKOM MIKULÁŠI)

Pôvodným povolaním učiteľka, učila v Dolnom Srní a v Martine. Po šestnástich rokoch musela sa vzdať miesta pre chorobu, žila v Martine a venovala sa literárnej a prekladateľskej práci. Posledné obdobie života prežila v Bratislavе, kde zomrela 5. augusta 1964. Krátko pred smrťou jej vláda udeliла titul zaslúžilej umylkyne. Roku 1966 dostala Cenu Fraňa Krála za cele životné dielo im memoriam.

ZASMEJME SA!

— Lacko, stále nosíš dvojky z ústnej odpovede, Nerozumieš, čo ti vraví súdruh učiteľ?

— Ja, otecko, rozumiem všetkému. Ale on nerozumie mojim odpovediam.

— Prečo mi nedovoliš šoférovať, otecko, ved' som už dosť starý!
— Ty hej, ale auto nie!

* * *

— Vieš abecedu? — pýta sa učiteľ žiaka.
— Áno.
— Povedz mi teda, ktoré písmeno nasleduje za A?
— Všetky ostatné, prosím.

MLADÝM • MLADŠÍM • NAJMLADŠÍM

Ked' mal Lenin dvadsať šesť rokov, bol už známym revolucionárom a cárska vláda sa ho bála ako ohňa. Cár ho prikázal uväzniť. A Vladimír Iljič sedel vo väzení štrnásť mesiacov.

Potom ho poslali do vyhnanstva na Sibír. Tam prežil štyri roky na dedine.

Bola to zapadlá dedina. Taká, kde lišky dávajú dobrú noc. I tam Vladimír Iljič tuho pracoval, písal revolučné knihy, besedoval s rolníkmi a radil im.

Ked' mal čas, chodil na poľovačku so svojím poľovníckym psom Ženkom, kúpal sa, hral šach. Šachové figúrky si vyzeral sám z kóry dreva. A neboli to hocijaké figúrky.

Cas utekal ako voda. Prešli tri roky. Blížil sa koniec vyhnanstva. Vladimír Iljič už aj uvažoval, kde ísť, kde sa znova zapojiť do revolučnej práce.

Krátko pred vypršaním termínu prišli do Leninovej izby cárski žandári.

Povedali:

— Tak a tak, urobíme u vás prehliadku. A beda vám, ak nájdeme voľačo zakázaného. Namiesto slobody dostanete ešte najmenej tri roky. — A Lenin veruže mal zakázané knížky a rôzne revolučné dokumenty. Všetko to ležalo v knižnici medzi knihami.

Tučný fúzatý žandár sa postavil k dverám, aby nik neohlom von ani dnu. A druhý žandár, maličký, ale tiež fúzatý, so zlostnou tvárou chodí po izbe a všade strká nos.

Poprezeral stôl, bielizník, nazrel do piecky, ani pod postel sa mu netažilo vopchať, aby sa presvedčil, čo je tam.

Potom podišiel ku knižnici a hovorí:

— A v tejto skrini čo je?

— Tam mám knihy, — hovorí Lenin.

— Tak ja si ich teraz preberám a uvidím, čo sú zač.

AKO LENIN
PREŠIEL
ŽANDÁROM
CEZ ROZUM

A postavil sa žandár ku skrini a húta, z ktorého konca začať prehliadku; od vrchnej alebo od spodnej poličky.

Leninova žena, Nadežda Konstantinovna Krupská pozera na žandára a myslí si:

— Keby len začal prehliadku od vrchlu. Ak začne od hornej poličky, bude dobre. Ku koncu už bude ustáty. Ale ak začne spodnou poličkou, bude zle. Už je to tak, medzi inými knihami sú na nej aj zakázané.

Lenin tiež pozera na žandára a tiež si myslí na to isté.

Zrazu akoby sa usmial nad svojimi myšlienkami. Vzal stoličku, prisunul ju ku skrini a vrávil malému žandárovi:

— Co sa budete naťahovať.

Staňte si na stoličku a môžete sa dať do práce. Ked' maličký žandár videl toľku ochotu, podakoval sa a vylezol na stoličku. A keď už bol na stoličke, samozrejme, že začal prehliadať knihy od vrchu. A to preboloval Lenin.

Vladimír Iljič pozeral na žandára a usmieval sa.

Aj Krupská sa usmievala, keď videla, že Lenin vlastne prinul žandára urobiť tak, ako to vyhovovalo jemu.

Prehrabáva sa žandár vo vrchných radoch, číta názvy prehriňa každú knihu. A čas beží. Knih je veľa a za tri hodiny prezrel žandár ledva štyri poličky.

Piatu už ani neprezeral tak pozorne. Tučný žandár čo stál pri dverách, bol už netrpeľný. Vráví svojmu priateľovi:

— Ako ti to len dlho trvá. Bolia ma nohy a som hladný.

Maličký hovorí:

— O chvíli sa naobeduje-

me. Už mám len poslednú poličku. Ale tak si myslím, že ked' sa v celej skrini nič ne-našlo, ani na tejto nič nebude.

Tučný žandár povedal:

— Jasné, nemajú nič. Ide-

me sa na jasť.

A malý žandár spodnú po-

ličku neprezrel.

— Vidíte, nič zakázané sme

u vás nenašli. Porúčame sa.

Žandári sa pobrali preč.

Ked' sa za nimi zavreli dvere, Vladimír Iljič i Nadežda Konstantinovna sa veselo rozomali nad tým, ako prešli žandárom cez rozum.

Michail Zoščenko

(preložila: Hana Suchá)

ZAHADAM
TI HÁDKU

Ktorý vták má na chvoste raka?

★
Sidlo bodidlo,
po hore chodilo,
i tam sa najedlo,
i domov donieslo.

★
Kedy bolia zajaca zuby?

★
Ktoré zviera je najmocnejšie?

★
Co je vlkovi najpodobnejšie?

★
Co je to, co zná všetky reči na svete hovorí, a žiadnu sa neučilo?

— Janko, čo by si chcel na narodeniny?

— To ti je tažká vec, teta: Mama chce, aby som chcel novávicku, a ja chcem elektrický vlak!

* * *

— Tato, ty sa bojíš zajacov?

— Nie.
— Tak prečo si berieš na poličku pušku a psa?

* * *

Poľská vokálna skupina „Filipinki“ — päť pôvabných dievčat, známych v Poľsku nielen pre túto vlastnosť, ale i preto, že vedia spievať.

MÁME SPOLOČNÉ ZÁL'UBY

Milan Almáš má 19 rokov, zbiera veršiky. Adresa: Kolta 513, okr. Nové Zámky.

Marie Trousilová má 17 rokov, zbiera fotografie spevákov, piesne a pohľadnice. Adresa: 1359, Sokolov.

Jozef Gubač má 19 rokov, zbiera piesne a fotografiu hokejistov. Adresa: Slov. odbora 1866, bl. Bánik, Poprad.

Anna Budziňáková má 17 rokov, zbiera piesne a fotografiu hokejistov. Adresa: Slov. odbora 1866, bl. Bánik, Poprad.

KALENDÁR

JÚL – ČERVENEC

1	STREDA Halina	16	STVRTOK Mária
	vých. sl. 3.18 záp. sl. 20.01		vých. sl. 3.32 záp. sl. 19.51
	vých. m. 0.42 záp. m. 18.54		vých. m. 18.18 záp. m. 23.59
2	STVRTOK Mária	17	PIATOK Bohdan
3	PIATOK Anatol	18	SOBOTA Simon
4	SOBOTA Teodor	19	NEDEĽA Vincent
5	NEDEĽA Karolína	20	PONDELOK Česlav
6	PONDELOK Lucia	21	UTOROK Daniel
7	UTOROK Cyril a Metód	22	STREDA St. svätok PER
8	STREDA Prokop	23	STVRTOK Apolinár
9	STVRTOK Veronika	24	PIATOK Kristína
10	PIATOK Filip	25	SOBOTA Jakub
11	SOBOTA Olga	26	NEDEĽA Anna
12	NEDEĽA Ján	27	PONDELOK Júlia
13	PONDELOK Margaréta	28	UTOROK Inocent
14	UTOROK Marcelína	29	STREDA Marta
15	STREDA Vladimír	30	STVRTOK Eudmila
		31	PIATOK Ignáć

AUGUST – SRPEN

1. SOBOTA Peter	9. NEDEĽA Roman
2. NEDEĽA Gustáv	10. PONDELOK Vavrinec
3. PONDELOK Lýdia	11. UTOROK Zuzana
4. UTOROK Dominik	12. STREDA Klára
5. STREDA Stanislav	13. STVRTOK Diana
6. STVRTOK Jakub	14. PIATOK Alfréd
7. PIATOK Dorota	15. SOBOTA Mária
8. SOBOTA Emilia	

SNÁR

Veríte snom? Nie? Ani my neveríme. Ale predsa každý z nás sa niekedy pozrie do snára, aj keď to pokladá za predsudok našich babičiek. Konečne vedať je to iba zábava.

Bodrač vidieť — si nenávidený
— trhat — tvoje starosti pomíňu
— pestovat — vlastnou vinou si pripravuješ ne-
prijemnosti
— zálevat — za svoju dobrotu ti odplatiť ne-
dakom
Cestu konat — stretnieš sa s piateľom
— pesky — odložiť dôležité veci
— vozom — stále štastie
— v spoločnosti — budú ta ohovárať
— na mori — pozná vzdialé zeme
Dukátu vidieť — budeš potenciálny
— pocit cengľa — bohatstvo
— dostať — nádej
— nájst — budeš šťastný
— vidieť tavíť — stratiš náklonnosť nejakej
osoby
— platiť nimi — dosiahneš vysoký vek
Hniezda prázdné — veľké nepríjemnosti
— s vtáčatmi — veľký zisk, výhra
— zo stromu dat dolu — skorá svadba
— s vajíčkami — pekný rodinný život s detmi
— vyberať — si odhadolany urobil bezprávie
— hada — zažiješ niečo zle
Vši vidieť — budeš mať mrzutost
Hodinky — usporiadane pomery
— nájsť musíš byť presný
— stratiť — nebudeš disponovať svojim časom
— ktoré zastali — premáriš čas
Krčú najst — výhneš sa nepríjemnostiam
— stratiť — hádky v rodine
— kovat — šťastný pomer prerušíš
— otvárať nim dvere — budeš podozrievaný
— hľadať — si nepriatelný
— dviahať zo zeme — zisk
Lúka zelená — štastie
— pokosená — osudové udalosti
— ist cez ťu — dobré vyhľadky
— na nej ležať — prijemný život
— krásnu zelenú vidieť — šťastné manželstvo
Muchy chytia — vlastnou vinou ochudobnie
— nájst v jedle alebo nápoji — nebezpečie
— byť nimi obletovaný — nepriateľstvo
— zabijať — výhneš sa nepríjemnostiam
— veľa ich vidieť — nevrlost
Perly — slzy
Pšenica — blahobyt a štastie
Rybárska siet — dobre zamestnanie
Slávka počut spievať — štastie v manželstve
— chytia — radost.

RADY • PORADŇA • RADY • PORADŇA • RADY

KULAWIZNA U KONI

W tym miesiącu rozpatrzymy i postaramy się rozpoznawać różnego rodzaju kulawizny u koni. Jest to sprawa bardzo istotna, a jednocześnie niełatwia, gdyż mamy do czynienia aż z czterema nogami. Kulawiznę rozpoznaje się tylko podeczas ruchu konia. Przyczyną kulawizny jest uszkodzenie nogi w jakimkolwiek miejscu sprawiające koniowi ból przy opieraniu się na niej. Niekiedy kulawizna spowodowana jest porażeniem (uszkodzeniem) nerwów lub zerwaniem ścięgien mięśni, które po-

ruszają kończyną. Noga zwisa wówczas bezwładnie a koń nie jest w stanie przesunąć jej ani podnieść.

Przy słabej kulawiznie koń stojąc opiera chorą nogę prawidłowo to znaczy opiera się na całej podszewie kopyta. Jeśli jednak go przeprowadzić, szczególnie po twardzej nawierzchni (sosza) koń w sposobie widoczny stara się słabiej opierać na chorej nodze, a mocniej na zdrowej. W celu rozpoznania kulawizny obserwuje się konia w ruchu (najpierw w stępie) patrząc na jego przód, a szczególnie na głowę. Jeśli chora jest przednia nogą, koń opierając ją o ziemię podrywa głowę ku górze dla odciążenia bolacej nogi. Przy opieraniu się nogą zdrową koń normalnie opuszcza głowę do dołu. Jeśli koń ma chorą jedną z nóg tylnych, to przy opie-

raniu się na niej (stawiącej jej) opuszcza głowę do dołu (a więc odwrotnie jak przy chorej przedniej nodze). Jest to tak zwana kulawizna z oparcia. Patrząc z tyłu na konia oddalającego się stępą w linii prostej zwracamy uwagę na guzy biodrowe. Przy chorej nodze prawej tylnej, zapada się guz biodrowy lewy i odwrotnie. Czasem kulawizna pojawia się dopiero w klusie po twardym gruncie. Kulawizna, która bardziej uwydawnia się na miękkim gruncie (piasek ziemia) a zmniejsza na twardym wskazuje na schorzenie mięśni lub ścięgien. Kulawizna zaś powstająca przy poruszaniu się po twardym gruncie oznacza, że chore jest kopyto, kości lub stawy. Zazwyczaj występuje kulawizna jednej nogi, jednak przy niektórych chorobach ogólnie.

H. MĄCZKA

ZASADY NOWEGO KODEKSU KARNEGO

Przestępstwa przeciwko wolności

Karą pozbawienia wolności do lat 2, ograniczenia wolności albo grzywny zagrożone są: przestępstwa polegające na groźbie użytej w stosunku do innej osoby popełnienia przestępstwa na jej szkodę lub szkodę najbliższych, o ile groźba ta wzbuďa w zgroźnym uzasadnioną oba-

we, że będzie spełniona (art. 166), — użycie przemocy lub groźby bezprawnej w celu zmuszenia innej osoby do określonego zachowania się (art. 167),

wdarcie się do cudzego domu, mieszkania, lokalu, pomieszczenia albo ogrodzonej działki gruntu albo też nie opuszczenie takiego miejsca wbrew żądaniu osoby uprawnionej (art. 171) oraz otwieranie bez uprawnienia zamkniętego pisma nie przeznaczonego dla osoby otwierającej, ukrywanie lub niszczenie cudzej korespondencji, zanim adresat się z nią zapoznał, przyłączanie się do przewodu służącego do podawania wiadomości, podstępne uzyskiwanie wiadomości nadanej przy użyciu środków telekomunikacji, a wreszcie przekazywanie tak uzyskanej wiadomości (art. 172).

Zgwałcenie, a więc doprowadzenie przemocą, groźbą bezprawiem lub podstępem do poddania się czynowi niezgodnemu lub do wykonania takiego czynu (art. 168 § 1), a także dopuszczenie się czynu niezgodnego z osobą niedorozwiniałą umysłowo lub chorą psychicznie (art. 169) podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10. Jeżeli zgwałcenie dokonane jest ze szczególnym okrucieństwem albo we współpracy z innymi osobami (art. 168 § 2) zagrożone ono jest karą od 3 do 15 lat pozbawienia wolności.

Seiganie przestępstw z art. 167 (zmuszanie innej osoby do określonego zachowania się) oraz z art. 168 (zgwałcenie) odbywa się na wniosek osoby po-krzywdzonej.

Przestępstwa z art. 171 (wdarcie się do cudzego domu itp.) oraz z art. 172 (naruszenie tajemnicy korespondencji) są ścigane z oskarżenia prywatnego, z wyjątkiem gdy czyn dotyczy korespondencji lub wiadomości przeznaczonej dla instytucji państowej lub społecznej. W tym ostatnim przypadku ściganie następuje z oskarżenia publicznego.

WITOLD FERFET

VÝPRÁŽANÉ RIZOLETY

Rozpočet pre viac osôb: 1 vajce, 2 dl mlieka, 100 g krupicovej múky, sol', 40 g oleja na pečenie, 1 vajce, 80 g hladkej múky, 80 g strúhanky, 80 g oleja na vyprážanie.

Plinka: 200 g hovädzieho mäsa, 20 g masla, 40 g krupicovej múky, 1 dl mlieka, sol', čierne korenie.

Do preosiatej múky pridáme vajce, sol', mlieko a toľko vody, aby vznikol tektúrny cesto, ktoré nahladko vymiesame a necháme štvrt hodiny stáť. Na rozpálenú pomatenú palacinkovú formu dávame asi dve lyžice cesta, ktoré rýchle rozlejeme po celej panvici a upečieme pa-

lackiny. Upečené palacinky zložíme na lopár, a to polovicami na seba, takže tvoria súvislý pás, ktorý natrieme mäsovou plinkou, stočíme a pokrájame na rovnaké kúsky. Obalíme ich v múke, v rozľahanom vajci, v strúhanke a vyprážame.

Plinka: V kastróliku rozputstíme maslo, pridáme mŕtku, spolu prehrejeme, zalejeme mliekom a povaříme na hustú kašu. Potom pridáme uvarené zomleté mäso, sol' a korenie.

Podávame so zemiakovou kašou a šalátom.

ČEBUREKY

Rozpočet pre viac osôb: 400 g krupicovej múky, 40 g masti, voda, sol', 200 g oleja na vyprážanie.

Plinka: 100 g hovädzieho mäsa, 150 g bravčového mäsa 50 g cibule, sol', čierne korenie.

Do múky pridáme mast, sol', vodu a vypracujeme

polotuhé cesto, ktoré necháme asi 10 minút stáť. Potom ho na pomúcenej doske vyvalkáme asi na hrubku stiebla a okruhou formičkou alebo pohárikom vykrajujeme kolieska. Uvarené hovädzie mäso zomelieme s cibulkou, posolíme, okoreníme a vývarom z mäsa rozriedime na hustú kašu. Mäsovú plinku kladieme na vykrojené kolieska, ktoré preložíme na poly, dookoła stlačíme a vyprážame v horúcjom oleji.

KARFIOLOVÁ POLIEVKÁ

Rozpočet pre 4 osoby: 1 kariol, 1 malá cibula, 1/2 lyžice masti, 1 lyžica hladkej múky, 2 dl mlieka, 2 žltky, sol', čierne korenie.

Umytý, na ružičký rozbarty kariol dáme variť do osolenej vriacej vody. Z masti a múky pripravíme dovalca, ktorý položíme na vymostený pekáč a upečieme.

Kel očistíme, umyjeme, rozkrójme na štvrtiny a vložíme do vriacej osolené vody. Uvarený dobre ocedíme a posekáme. Pridáme namočené, vyliačené žemle, pokrájanú cibulu a cesnak oprážený na slanine, vajcia, strúhanku, korenie a sol'. Všetko dobre premiešame a sformujeme do valca, ktorý položíme na vymostený pekáč a upečieme.

Podávame so zemiakmi.

NEUMÍTE SI PORADIT S RŮZNÝMI POTÍŽMI A ROZČILUJÍCÍMI VÁS ZÁLEŽITOSTMI? NAPISTE NÁM NA ADRESU: REDAKCE "ŽIVOT" WARSZAWA, AL. JEROZOLIMSKIE 37, I. P. ODPOVÍME VÁM A PORADÍME NA STRÁNKACH NASEHO ČASOPISU A V DOPISECH.

ŽIVOT
CZASOPISMO
SPOŁECZNO
KULTURALNE

Organ Towarzystwa Kulturalnego Czechów i Słowaków w Polsce. Ukazuje się około 15 każdego miesiąca. Redakcja: Kolegium w składzie: František Bednářík, Cecília Biegunová, Augustyn Bryja, Adam Chalupec (redaktor naczelny), Vladimír Hess, Tereza Heteniaková, Marian Kaškiewicz (zastępca redaktora naczelnego), Ján Kríšák, Lídia Mšálová, Ignáć Nižník, Ján Ondica, Waclaw Lučinskí.

Tłumaczenie i korekta j. czeskiego — Valerie Wojnarowska. Tłumaczenie na j. słowacki — Elżbieta Stojowska. Weryfikacja stylistyczna tekstów słowackich — Eudmila Skaličká.

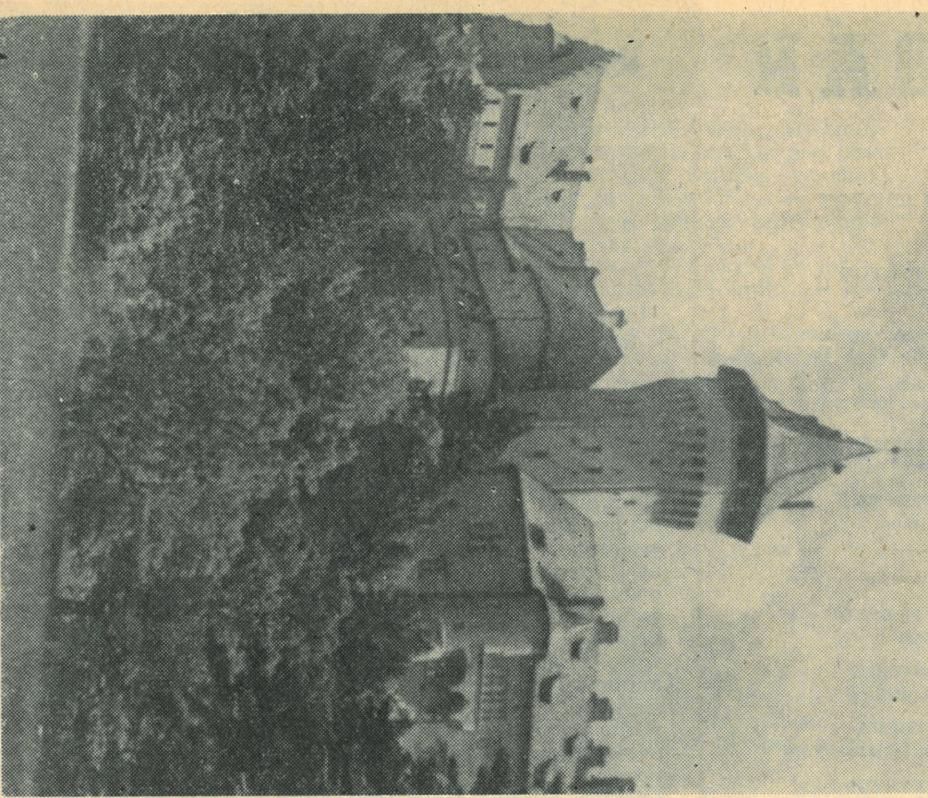
Korekta j. słowackiego — Jan Szpernoga. Red. techniczny — Krystyna Tomczyk. Oprac. graf. — Joanna Dereza.

Nadesłanych rękopisów, fotografii i rysunków redakcja nie zwraca. Wydawca: Wydawnictwo „WSPÓŁCZESNY” RSW „PRASA”, Warszawa, ul. Wiejska 12, tel. 28-24-11.

ADRES REDAKCJI: WARSZAWA, AL. JEROZOLIMSKIE 37. TEL.: 21-15-41, 28-22-81.

Prenumeratę na kraj, roczną i kwartalną dla czytelników indywidualnych przyjmują urzędy pocztowe oraz listonosze. Czytelnicy indywidualni mogą dokonywać wpłat również na konto PKO nr 1-6-1000-20 — Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw „Ruch” Warszawa, ul. Towarowa 28. Wszystkie instytucje państowe i społeczne mogą zamawiać prenumeratę wyłącznie za pośrednictwem Oddziałów i Delegatur „Ruch”. Ceny prenumeraty: kwartalna 3 zł, półroczna 6 zł, roczna 12 zł. Prenumerata ze zleceniem wysyłki za granice, która jest o 40 proc. droższa od krajowej, wynosi: kwartalna 4,20 zł, półroczna 8,40 zł, roczna 16,80 zł, przyjmuje Biuro Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch” Warszawa, ul. Wronia 23, nr konta PKO

SMOLENICE

lo len vonkajšie opevnenie s okruhlými baštami zo 16. stor. Z tohto obdobia zachovali sa aj povesti o dobrom duchu, ktorý chudobných chránil pred samovoljou bohatých a pred nespravidlivým prenasledovaním.

Za burlivých nocí bol vrah víťaz jeho koč, ako leží z vrchu na vrch, aby zabránil nebezpečenstvu... Prečítajme si jednu z týchto povestí:

Ked' majetkom hradu bol gróf Erdödy, ktorý sa stále združoval v Bratislave, spravovaním hradu poveril Tobiasa Čekyho, ktorý sa po jeho boku vyznamenal vakejši bitke proti Turkom. Čeky bol človek bez najmenšeho ľudskejho citu, panovačný a ludmi, ktorých mu zverili, záchaďal nemilosrdne. Najväčšim premýšľal, ako sa zbavit z hradu tohto nepohodlného svedka svojej minulosťi. Až raz mu svitla prefikana myšlienka. Hneď si dal zavolať poddaného a dal mu prísný rozkaz:

— Tu nás zapečatený list a chod s ním za grófom Erdödom.

— Prosím, podľa rozkazu, — uklonil sa poddaný a chcel odísť.

— Počkaj, počkaj, to nie je všetko, — zavolať Čeky. Prikazujem ti, aby si sa o sedem hodín vrátil s odpoveďou. Za tri hodiny musíš dojst' do Bratislavu, tam počkas hodinu na odpoveď, a tri hodiny ti musia stačiť na cestu späť. Rozumel si?

— Ale, pane, nerozumiem, ved' sám viete, že táto cesta sa zase sedem hodín nedá vykonať, ved' i na koni to trvá vyše sedem hodín, — bránil sa polakany po sol.

— Mňa do toho nič! Dostal si môj rozkaz, ber sa, ale ked' sa v tom čase nevrátiš, neručím za tvou hlavu...

Na svahoch malých Karpát, asi šesdesať kilometrov od Bratislav, skvie sa impozantný zámok Smolenice, jeden z najkrajších na Slovensku. Jeho dnesné neogotická podoba je prácou talianskych staviteľov a kamenárov zo začiatku našho storočia. Na tomto mieste však stál hrad, o ktorom pravá zmienka pochádza už z 13. storočia. Z

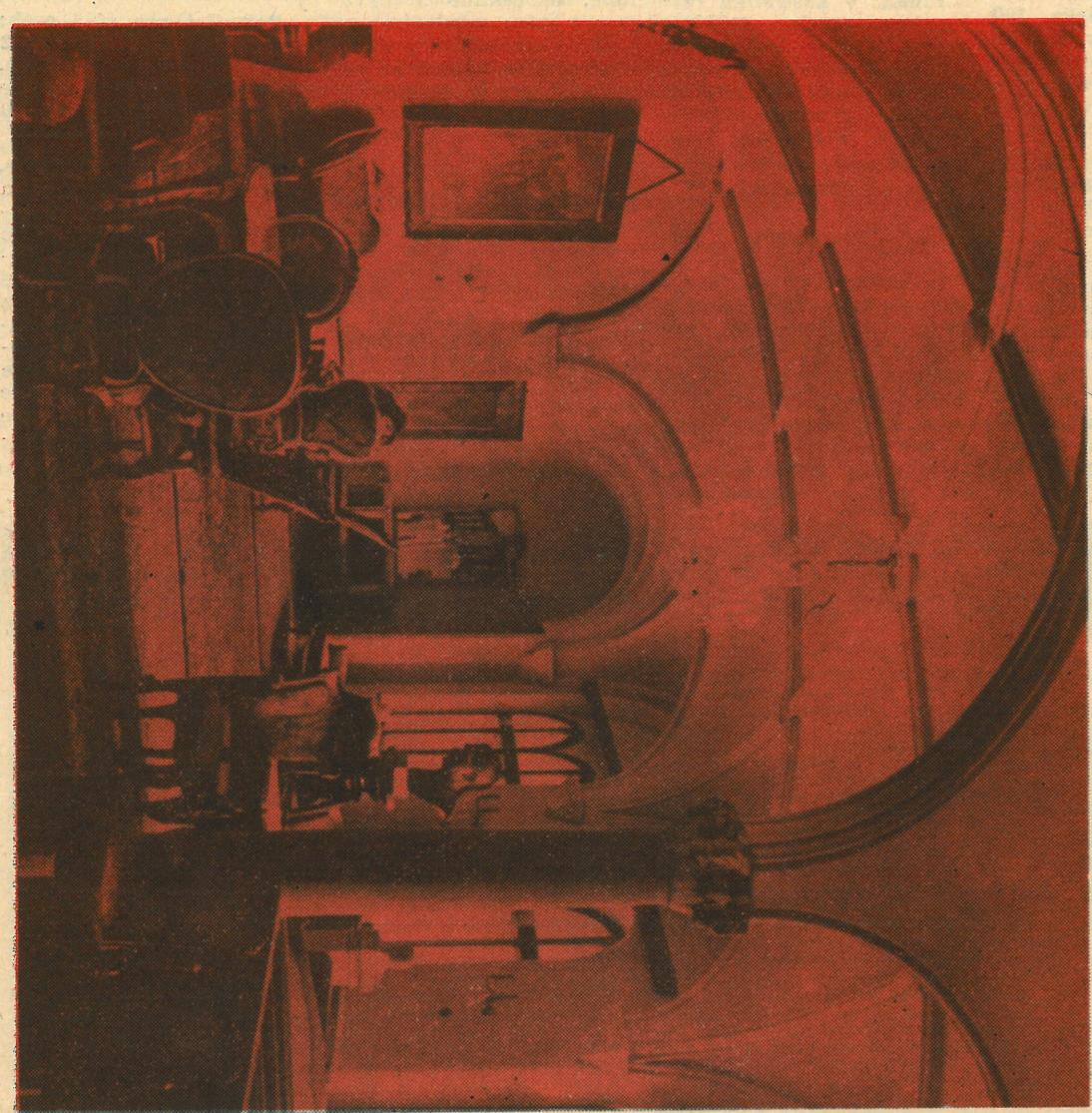
pred očami svoju manželku a deti, ktoré by tým stratili svojho živiteľa, Naraz, keď sa už celý zúfalý priblížil k lesu, ktorý sa rozprestierał neďaleko hradu, akýsi skvelý koč zaňkoval za ním. Obzrel sa udinový starý kočík sediaci na kozliku, sa naňho milo usmial. — Čože tak smútiš, — oslovil ho...

Posol sa obzrel na starca nedôverivo, ale keď videl jeho úprimne oči, rozpozadal mu svoju bolest. — Noze nesmú len sa dobre drž, lebo moje paripy letia s vetrom o závod... Nemním ani tri hodiny a už budeš v Bratislave...
A skutočne, niekedy sa zdalo, že kone ozaj nešlapu po zemi. Šialeným tempom sa blížili k mestským murom, až zastali pred vľakou, silou branou.
— Už sme na mieste. To je Bratislava. Chod', vyba svoje veci a ja tu na teba počkam, len sa ponáhraj, lebo späť musíme byť ešte pred západom slnca, — povedal starec.
Posol sa dobral rýchlym tempom a o hodinu bol už späť. — No teraz sa drž ešte lepšie, lebo budeme uháňať ešte rýchlejšie.
— a kočík nečakajúc na odpoved, šibol medzi kone, ktoré sa pustili ešte šialenejšin behom smerom na Smolenice, kde sa Čeky už pripravovali na znietenie poddaného.
O krátky čas boli na hradnom dvore. — No sme tu a teraz níce sa neboj, len pokojne odovzdaj odpoved.

— Ako sa vám len podakovať? — Nijako. Bud' len spravidlivý a nikdy nerob nikomu nič zlého...
Posol prišiel pred Čekyho a odovzdal mu odpoveď od hradného pána. Správca celý udinej pozeral na sluha... Ako si to spravil, ved' to nie je možné za taký krátky čas vykonať tolikú cestu, ved' dokonca neminulo ani sedem hodín?

Sluha mu začal podrobne vyprávať celú udalosť, ani nezbadal, že čím viac hovorí, tým viac Čeky bledne. A keď sa priblížil ku koncu svojho vyprávania, správca sa chytil zúfale za srdce a s nízšiným strachom vyskakoval: — Beda mi, beda, to bol skrök: — Beda mi, beda, to bol sám duch smolenického hradu.

A padol mŕtvy na zem. A v tom

Romanticky upravený vstup do zámku nadvádzajúce na zachované čiastočne dostavané obvodné basty.

Interiér zámku.

